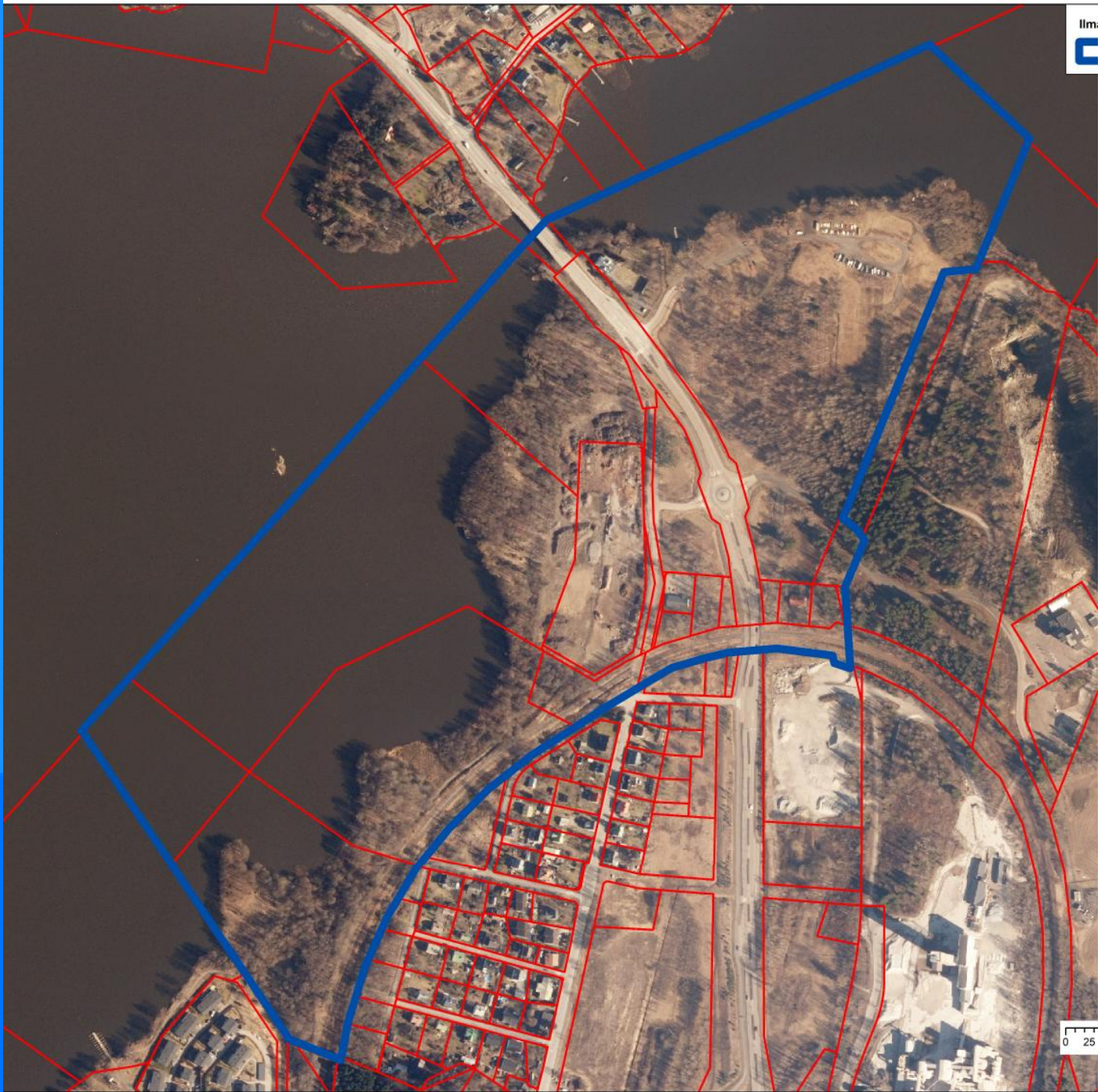

Lohjan kaupunki | Ympäristötoimi | Kaavoitus | JA | 18.10.2017

LOHJAN KAUPUNKI
LOJO STAD

1 Suunnittelun lähtökohdat

L52 HIIDENSALMI
4. KAUPUNGINOSA HIIDENSALMI

KORTTELIN 191-192 JA 195, SEKÄ KATU-, PUISTO-
JA VESIALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS

YMPÄRISTÖTOIMEN KAAVOITUKSEN YHTEYSTIEDOT

Lohjan kaupunki
Elinvoima - kaupunkikehitys / kaavoitus
PL 71, 08101 Lohja
p. 019 3690 (vaihde)

Käyntiosoite:
Kaupungintalo Monkola
Karstuntie 4
08100 LOHJA

Sähköposti:
kaavapalaute@lohja.fi
etunimi.sukunimi@lohja.fi

Asemakaava-arkkitehti Juha Anttila, puh. 044 374 0144
Kaavoituspäällikkö Leena Iso-Markku, puh. 044 374 0147
Toimistosihteerä Tuula Lintuniemi, puh. 044 362 1600

SISÄLLYSLUETTELO

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Alueen yleiskuvaus	4
Pinnanmuodostus	4
Maisemarakenne	4
Maaperä ja rakennettavuus	5
Vesistöt ja vesitalous	5
Kasvillisuus ja eläimistö	5
Yhdyskuntarakenne	5
Väestö	5
työpaikat ja palvelut	5
Virkistys	6
Liikenne	6
Rakennettu kulttuuriympäristö	6
Muinaismuistot	7
Tekninen huolto ja erityistoiminnot	7
Ympäristöhäiriöt	7
Maanomistus	8

SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	43
Maakuntakaava	43
Lohjan maankäytön rakennemalli	43
Yleiskaava, osayleiskaava	43
Yleiskaavaluonnokset	44
Voimassa olevat asemakaavat	45
Rakennusjärjestys	45
pohjakartta	45
Rakennuskiellot, suojelupäätökset	45
Muut kaava-alueita koskevat päätökset ja suunnitelmat	45

SELVITYKSET JA INVENTOINNIT

Alueesta ja sen lähiympäristöstä laadittuja selvityksiä	51

MAAPERÄ JA RAKENNETTAVUUS

Geologian tutkimuskeskuksen maankäytön suunnitteluun, maankamaran raaka-aineiden tutkimukseen ja inventointiin, ympäristöhoitoon ja tieteelliseen tutkimukseen tuottamassa Maaperä 1:20 000 / 1:50 000 -aineistossa on esitetty pohjamaana 1 metrin syvyydessä oleva maalaji (muokattu RT-luokitus). Suunnittelualan maaperä on aineiston perusteella pääasiassa saraturvetta, pieneltä osin kalliota.

Geotek Oy on tutkinut Hiidensalmen perustamisolosuhteita 2005. Suurimmaksi osin kaa-va-alue on normaalisti rakennettavaa aluetta.

VESISTÖT JA VESITALOUS

Kaava-alue sijoittuu Lohjanjärven valuma-alueelle. Pintavesien kulkua on ohjattu Karstuntien katualueen toteutuksen yhteydessä.

Alue ei sijaitse vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesivyöhykkeellä. Pitkäniemen kaivoksesta pumpataan verkostoon käyttövetä. Lohjanjärven säännöstelty vedenpinnan korkeus vaihtelee vuosittain keskimäärin välillä +31,00 - +32,00 mmpy. Kerran 50 vuodessa toistuva ylivedenkorkeus (HW 1/50a) on +32,64 mmpy (1901-1996).

Asemakaavan laadinnan yhteydessä tehdään erillinen hulevesiselvitys.

KASVILLISUUS JA ELÄIMISTÖ

Kaava-alueella on pääasiassa koivu- ja leppävaltaista lehtipuustoa, sekä ruohovartista aluskasvillisuutta.

Linnustollisesti merkittävin alue on Hiidensalmen sillan alue, joka on merkittävä lintujen tarkkailukohde ja vesilintujen muutonajan levähdyspaikka. Alue on myös hyvä talvilinnustokohde ja suosittu lintujen ruokintapaikka, koska salmi pysyy usein sulana myös talviaikaan. Lisäksi Hiidensalmen länsirannan rakentamaton rantavyöhyke on lähinnä paikallinen lintukohde.

Alueella sijaitsee luonnollinen kosteikko jossa on maakunnallisesti uhanalaisen Varstasaran (*Carex Pseudocyperus*) kasvupaikka. Alueen luontoarvojen ajantasaisuus on tarkistettu kesällä 2003 tehdyssä selvityksessä (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio). Varstasaran kasvupaikka on tarkastettu maastossa kesällä 2013 (ympäristöpäällikkö Risto Murto).

Pappilanselän ranta-alue on luokan II lepakkoalue. Karstuntien ja Tytyrin avolouhoksen välinen metsäalue on luokan III lepakkoalue.

YHDYSKUNTARAKENNE

Metsäinen alue sijaitsee keskustan sisääntulotien varrella lähellä kaupunkikeskustaa. Alue on vajaakäytössä ottaen huomioon sen keskeisen sijainnin kaupunkirakenteessa. Alue on nykyisin pääosin asumatonta.

VÄESTÖ

Kaava-alueella on kaksi Lohjan kaupungin erityisasuntokäytössä olevaa asuinrakennusta

TYÖPAIKAT JA PALVELUT

Keskustan palvelut ovat hyvin saavutettavissa. Alueella ei ole muita palveluita tai työpaikkoja kuin Kokkokallion tukikoti. Uuden lastensuojeluyksikön valmistuttua Ojamonkankaalle tukikotitoiminnot siirtyvät alueelta pois, Alueella työssäkäyviä on noin 5.

Alueella sijaitsee Jehovan todistajat Helsingin seurakunnan kokoontumistila.

VIRKISTYS

Suunnittelualan rantaa mukailee kevyenliikenteen rantareitti, joka yhdistää Moisio-
pellon ja Kiviniemenrannan alueet toisiinsa. Reitiltä avautuvat laajat maisemat Lohjanjärvelle,
Roution asuinalueen ja Laakspohjan kartanon suuntaan sekä näköalapaikalta myös Tyty-
rin avolouhokseen. Hiidensalmen sillan kupeessa on talviuimareiden uintipaikka. Alueen
pohjoisosaa käytetään veneiden talvisäilytyspaikkana. Alueella on myös jousiampumarata.

LIIKENNE

Lohjan taajamaosayleiskaavan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on arvioitu liikenteellisiä
vaikutuksia. Hiidensalmi, Routio ja Paloniemi muodostavat joukkoliikennekaupungin kes-
kustasta pohjoiseen.

Alueen läpi kulkeva Karstuntie toimii yhtenä Lohjan keskustan sisään-
tuloteistä. Karstun-
tie on alueellinen / seudullinen pääväylä, jolta on yhteys moottoritielle E18. Hallinnolliselta
luokaltaan Karstuntie on yhdystie. Sahakatu risteää nykyisellään Karstuntien kanssa. Ris-
teyksessä on liikenneympyrä. Karstuntie on Lohjan liikennejärjestelmä- ja liikenneturvalli-
suussuunnitelmassa joukkoliikennepainotteinen ja alueelle on linja-autopysäkit molempiin
suuntiin. Joukkoliikenteen vuoroja on 20-29 vuoroa suuntaansa vuorokaudessa.

Kadun molemmin puolin on kevyenliikenteen väylät. Ajoyhteys asuinalueille tapahtuu kier-
toliittymän kautta. Ulkoilureitti rannan tuntumassa alittaa Karstuntien Hiidensalmen sillan
kohdalla.

Lohjan taajamaosayleiskaavan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksen 2012 mukaan
keskimääräinen liikenne Suurlohjankadulta Roution suuntaan on ollut noin 14600 ajon/vrk
vuonna 2011.

RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alue on entistä teollisuusaluetta. Sahateollisuuden aikaisesta rakennuskannasta on jäljellä
vain sahan päärakennus (Karstuntie 77), joka on Lohjan rakennetun ympäristön inventoin-
tiluettelon (31.3.2007) kohde. Luettelointiperusteet: rakennushistoriallinen, maisemallinen.
Voimassaolevassa asemakaavassa rakennusta ei ole suojeltu. Kiinteistö on Lohjan kau-
pungin omistuksessa. Rakennus on nykyisin tukikotikäytössä (Kokkokallion tukikoti). Tuki-
kotitoiminta on siirtymässä alueelta pois. (Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan esitys 28.8.2012
§ 74)

Muut alueella olemassa olevat rakennukset:

- Jehovan todistajien valtakunnansali
- pohjoisrannan rakennelmat: venevaja (Lohjan Seudun Soutajat) ja kontti (Lohjan Mursut ry)
- Lohjan kaupungin erityisasuntokäytössä oleva pienehkö asuinrakennus (toinen rakennuk-
sista purettu joulukuussa 2013) ja yksi neliasuntoinen asuinrakennus rautatien varrella.

Alueella ei sijaitse merkittäviä rakennettuja maamerkkejä, mutta se näkyy suurmaisemas-
sa laajalti ympäröiville alueille. Visuaaliseen lähiympäristöön kuuluvat mm. Lohjan Pyhän
Laurin kirkko, Tytyrin kaivostorni ja Roution tornitalot. Vuonna 2009 valmistuneen E18-tien
sisääntuloväylän myötä Hiidensalmi muodostaa pohjoisen sisään-
tulon Lohjan keskus-
ta-alueelle.

Kaavamuutosalueen välitön lähiympäristö on pääosin rakentamatonta. Suunnittelualan
eteläpuolella sijaitsevat Hiidensalmen pientaloalue ja Nordkalk Oyj Abp:n Tytyrin kalkkiteh-
das ja kaivos. Kaavamuutosalueen kaakkoispuolelle sijoittuu Lohjan kirkon ja Iso-Pappilan
alue, joka on Museoviraston esityksestä valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuu-
riympäristö.

MUINAISMUISTOT

Alueella ei sijaitse muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia ja rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä.

TEKNINEN HUOLTO JA ERITYISTOIMINNOT

Vesi- ja viemäriinjat seuraavat Karstuntien vanhaa linjausta. Kaukolämpöputket on rakennettu uuden katulinjauksen yhteyteen. Alueen läpi kulkee nykyisin 110 kV:n ilma-johto 26 metriä leveällä johtoaukealla. Ilmajohto tullaan korvaamaan maakaapelilla.

Alue on vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella. Pitkäniemessä on lämpökeskus ja Hiidensalmessa pumppaamo. Vesilaitos on Tytyrin kaivoksen itäpuolella. Kunnallistekniset päälinjat kulkevat katualueella.

YMPÄRISTÖHÄIRIÖT

Maaperä

Entisen saha-alueen maaperä on osin pilaantunut teollisen toiminnan seurauksena. Karstuntien itäpuolella on entisen sahatoiminnan sekä sinistymisenesto- että kyllästyskäsitteilyjen pilaamia maa-aineksia ja länsipuolella sahatoiminnan purua ja kuorta n. 3,6 hehtaarin alueella. Puru- ja kuoritäytön paksuus vaihtelee muutamasta kymmenestä sentistä reiluun kolmeen metriin. Itäpuolisesta alueesta on kunnostettu uuden Karstuntien tielinjauksen alle jäänyt alue massanvaihdoilla vuonna 2008. Maaperän haitta-aineita ovat pääasiassa dioksiinit, furaanit, arseeni, kromi, kupari, lyijy ja kloorifenolit sekä määrällisesti merkittävimpänä mineraaliöljyt.

Melu

Melun vaikutuksista Sito Oy on laatinut meluselvityksen. Nykytilanteen melutaso ylittää osalla Hiidensalmen aluetta valtioneuvoston ohjeen VN 993/1992 antamat enimmäisarvot. Asutuksen kannalta merkittävin melunlähde on Tytyrin kaivos, jonka melu on huomattavinta suunnittelualueen kaakkoispuolella sijaitsevien avoimien peltoaukeiden yhteydessä.

Melusuojauksen tarve tulee tutkia asemakaava laadinnan yhteydessä.

Tärinä

Selvittääkseen kaivostoiminnan aiheuttaman tärinän vaikutus kaavoitukseen Hiidensalmen ja Moislonpellon osalta, Lohjan kaupunki tilasi Promethor Oy:ltä selvityksen, joka on laadittu sekä asumisviihtyvyyden että rakennusten vaurioitumisriskin kannalta. Promethor Oy mittasi 23.01.–14.04.2009 ja 09.07.–15.09.2009 Nordkalk Oy:n louhintaräjäytysten aiheuttamaa tärinää Hiidensalmen ja Moislonpellon alueella. Tärinää mitattiin yhteensä 28 pisteessä. Selvitys on esitelty ympäristölautakunnassa 17.12.2009 § 233 sekä kehittämis- ja elinkeinojaostossa 07.12.2009 § 95. Tulosten perusteella alueiden kaavoittaminen rakennuskäyttöön on mahdollista.

Mittaustuloksien perusteella laadittiin erilliset raportit, joissa selvitetään tärinän voimakkuus mittauspisteissä niin rakennusten vaurioitumisriskin (PR-TÄR1122-1) kuin asumisviihtyvyyden kannalta (PR-TÄR1122-2). Tulosten perusteella normaalien rakennusten vaurioitumisriskin kannalta suositeltava suojaetäisyys on sekä Hiidensalmen että Moislonpellon alueella alle 200 m.

Tulosten perusteella ihmisten kokeman tärinähaitan kannalta suojaetäisyytenä tärinälähteen voidaan pitää noin 200-300 m. Ihmisten kokeman tärinähaitan arviointia hankaloittaa se, että Suomessa ei ole määräysarvoja tärinän voimakkuudelle ihmisen kokeman haitan kannalta. Liikennetärinälle on annettu VTT:n toimesta suositukset, mutta Promethor Oy:n näkemyksen mukaan ne eivät sovellu sellaisenaan räjäytystärinän arviointiin. Räjäytystärinä poikkeaa liikennetärinästä mm. siten, että liikennetärinä on normaalisti pidempikestoista

(esim. juna) ja/tai useammin esiintyvää (esim. hidastetöyssyn yli ajavat autot). Tulosten perusteella alueiden kaavoittaminen rakennuskäyttöön on mahdollista. Kaavoittamisen, rakentamisen ja kohteiden markkinoinnin yhteydessä tärinä on kuitenkin otettava huomioon. Rakennussuunnitelmien yhteydessä täydentävien tärinäselvitysten laadintatarve tulee harkita.

Päästöt

Hiidensalmen ilmansaasteet ovat pääasiassa liikenteen nostattamaa pölyä, kalkkipölyä sekä alueen teollisuudesta syntyviä yhdisteitä ja hiukkasia. Kalkkitehtaan alueelta pöly leviää pääasiassa lounaaseen.

Tytyrin kalkkitehtaan ulkoilman hiukkaspitoisuusmittausten mittauspisteissä vuonna 2014 ei ylitetty mittausten aikaisissa olosuhteissa ohjearvoja. Mittauspisteet sijaitsivat kalkkitehtaan itäpuolella 150-300 metrin etäisyydellä päästöjen aiheuttajasta. Tytyrin kalkkitehtaan hiukkaspäästöt ovat peräisin kalkkikiven käsittelystä ja prosesseista sekä piha-alueiden ja kivivarastokasojen pölyämisestä. Tehdasalueella hiukkaspäästöjä voi syntyä myös lastauksessa ja liikenteen vaikutuksesta.

Kalkkitehtaan kiertouunin vuonna 2014 tehdyn päästömittauksen mittaustulokset alittivat tehtaalle ympäristöluvassa annetut raja-arvot. Tytyrin tuotantolaitoksen kuilu-uunin jatkuva-toimisten päästömittausten aikana vv 2012-2013 ei esiintynyt vuorokausiohjearvojen ylitymistä minkään komponenttien kohdalla.

Sähkölinja

110kV:n voimalinja tullaan korvaamaan maakaapelilla.

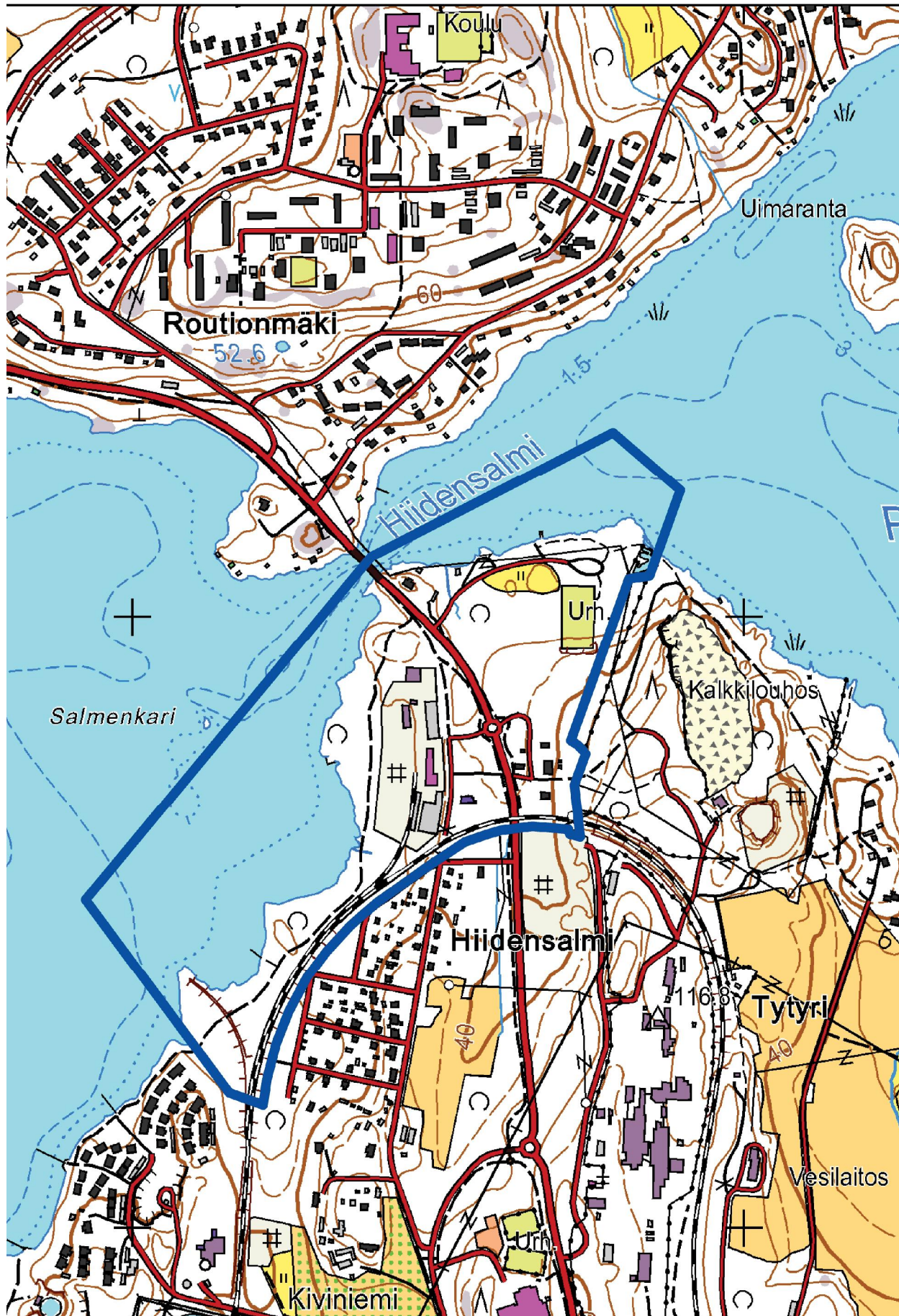
MAANOMISTUS

Kaavamuuotosalue on pääosin kaupungin omistuksessa. Lisäksi alueella on Lohjan ev.lut . seurakunnan omistama ranta-alue sekä Jehovan todistajat Helsingin seurakunnan omistama kokoontumisrakennus jonka vieressä jäännöksenä Karstuntien vanhasta linjauksesta As. Oy Tytyrinkatu 2:n omistama kapea kaistale maata sekä pieni valtion omistama ka-tualue. Muutoin kadut ovat Lohjan kaupungin omistuksessa ja ylläpitämiä. Hiidensalmen sillasta pohjoiseen, silta mukaan lukien, Karstuntie on ELY-keskuksen ylläpitämä valtiantie. Alueen eteläkärjessä sijaitseva VP-alue rautatien varrella on valtion omistama.

Kaupungilla on kaavan käynnistämissopimus Ev. lut. seurakunnan alueesta. Suunnitelualueen koillisosa kuuluu Tytyrin kalkkikaivoksen kaivospiirialueeseen.

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Suunnittelualue peruskartalla

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 12.10.2017, Tekijä: KLI

Pinnanmuodostuskartta, Lohjan kaupunki, Kiinteistö ja kartasto

L52_kaava_rajaukset
Järvisi

Korkeudet

-28,8 mmp - -25 mmp
-25 mmp - -20 mmp
-20 mmp - -15 mmp
-15 mmp - -10 mmp
-10 mmp - -5 mmp
-5 mmp - 0 mmp
0 mmp - 5 mmp
5 mmp - 10 mmp
10 mmp - 15 mmp
15 mmp - 20 mmp
20 mmp - 25 mmp
25 mmp - 30 mmp
30 mmp - 35 mmp
35 mmp - 40 mmp
40 mmp - 45 mmp
45 mmp - 50 mmp
50 mmp - 55 mmp
55 mmp - 60 mmp
60 mmp - 65 mmp
65 mmp - 70 mmp
70 mmp - 75 mmp
75 mmp - 80 mmp

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 12.10.2017, Tekijä: KLi

**Geologian
tutkimuskeskus
(GTK)**

 L52_kaava_rajaus

Maalajit, 1972–2007

 Kallioma

 Karkea hieta

 Savi

 Saraturve

0 25 50 100 150 200 m

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 12.10.2017, Tekijä: KLi

Maankäyttömuodot, 2000, Inspire/SYKE (Corine)

- L52_kaava_rajaus
- Järvet
- Pellot
- Väljästi rakennetut asuinalueet
- Pienipiirteinen maatalousmosaiikki
- Teollisuuden ja palveluiden alueet

0 25 50 100 150 200 250 300 m

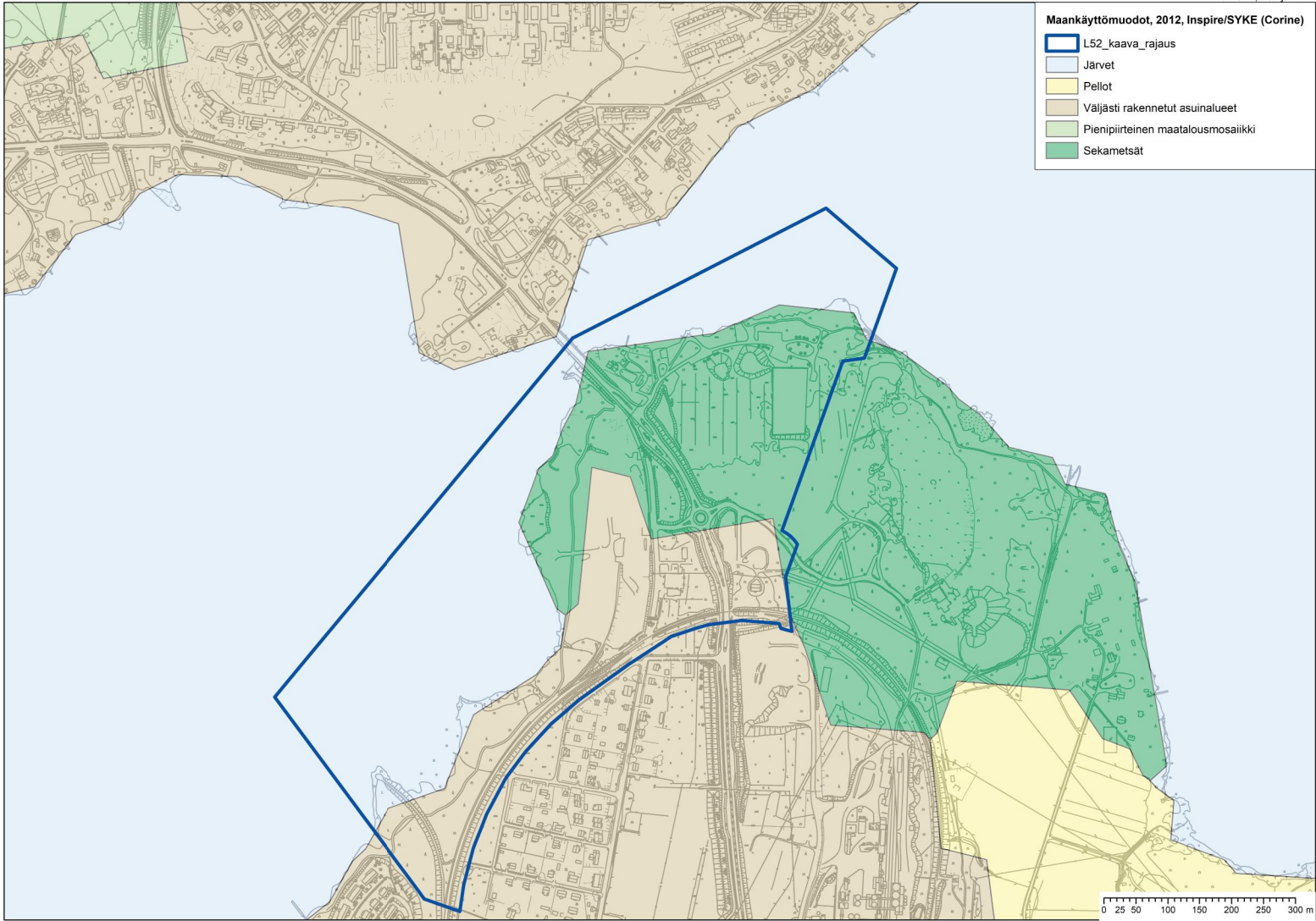
Maankäyttömuodot, 2006, Inspire/SYKE (Corine)

- L52_kaava_rajaus
- Järvet
- Pellot
- Väijästi rakennetut asuinalueet
- Pienipiirteinen maatalousmosaiikki
- Teollisuuden ja palveluiden alueet

0 25 50 100 150 200 250 300 m

Maankäyttömuodot, 2012, Inspire/SYKE (Corine)

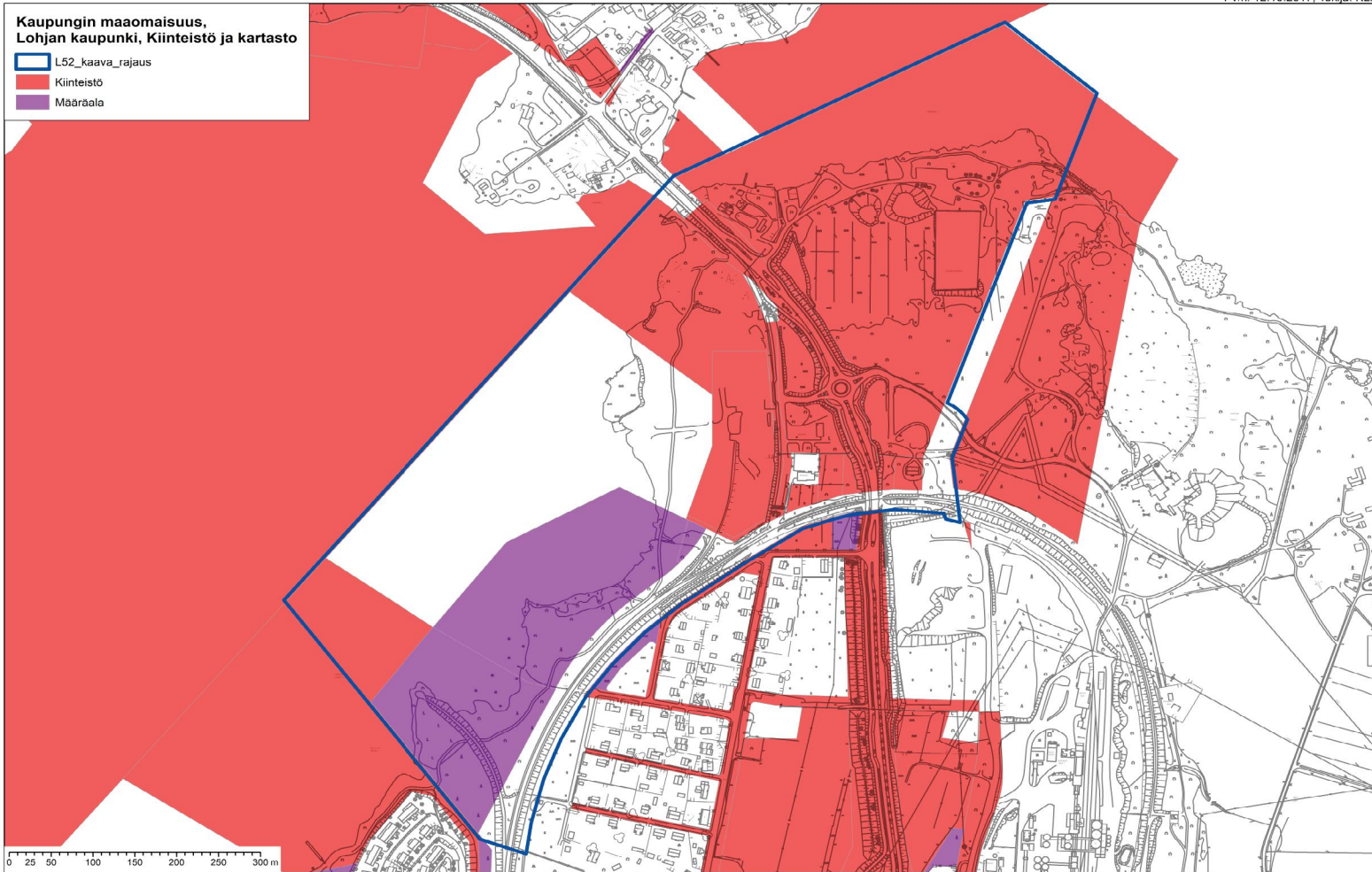
- L52_kaava_rajaus
- Järvet
- Pellot
- Väijästi rakennetut asuinalueet
- Pienipiirteinen maatalousmosaiikki
- Sekametsät

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 12.10.2017, Tekijä: KLi

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLi

- selänteiden lakialue > 80 mpy
- selänne 60–80 mpy
- vaihettumisvyöhyke 40–60 mpy
- laakso / ranta-alue < 40 mpy
- pitkät laaksolinjat
- maiseman solmukohdat
- ▨ harju

MAISEMARAKENNE 1:50 000

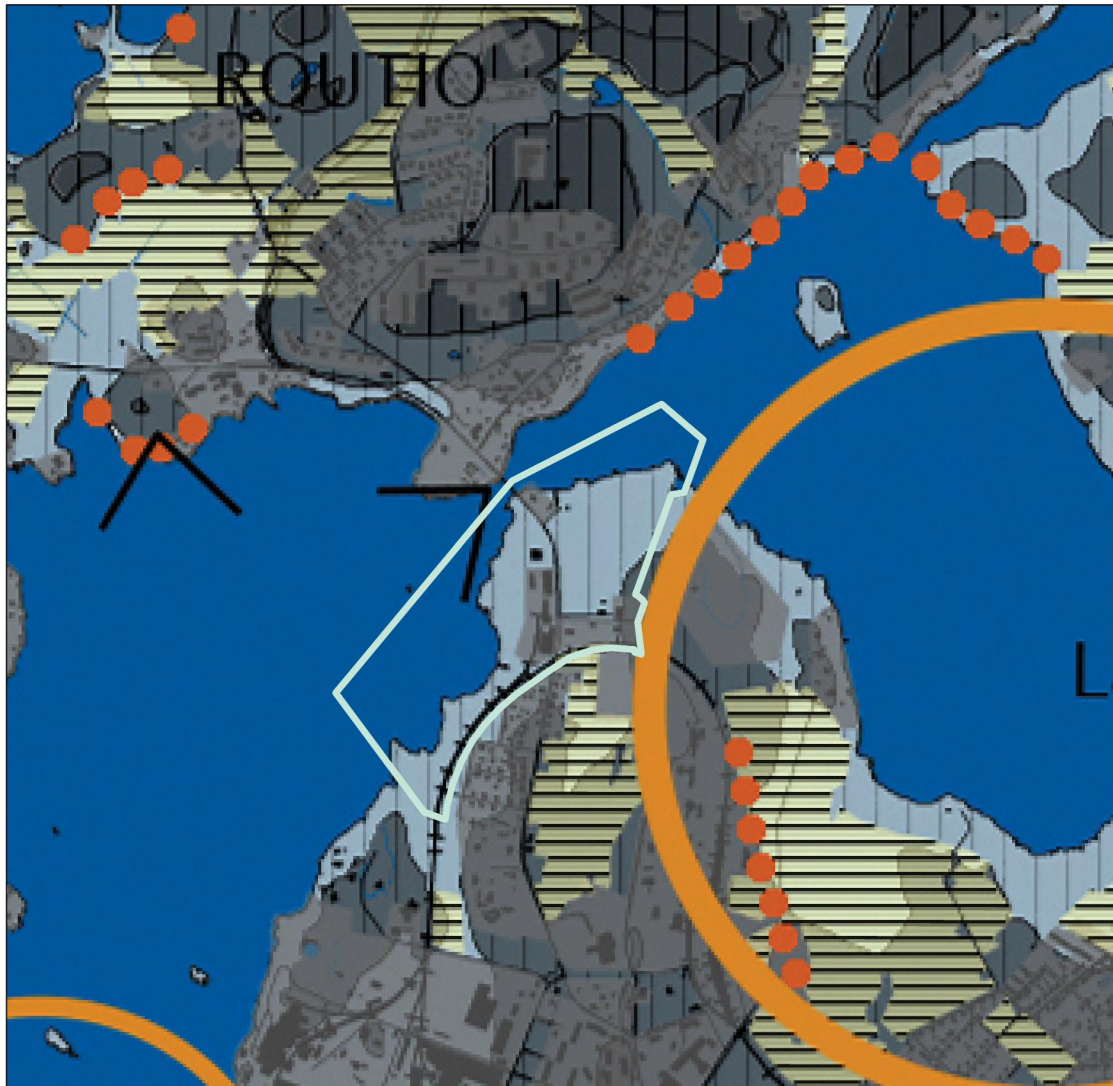
Lähde: Maastotietokanta, maisemaselvitys SKOY 1984, maaperäkarta

ma-ark yo Leena Antikainen 9.5.2008

Maisemarakenne,
Lohja-Sammatti hajakenttämisen maisemaselvitys,
Lohjan kaupunki

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLI

- avoin maisematila (pääasiassa peltoa)
- puoliavoin maisematila (rakennettu alue)
- peitteinen maisematila (pääasiassa metsää)
- vahva maisematila
- maisemassa korostuva reuna
- vaikuttava näkymä (pitkä, avara / näkymä vesistöön)

MAISEMATILA 1:50 000

Lähde: Maastotietokanta

ma-ark.yo Leena Antikainen 18.12.2007

Maisematila,
Lohja-Sammatti hajakenttämisen maisemaselvitys,
Lohjan kaupunki

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLi

- selänteen lakivyöhyke >80 mpy
- ylärinnevyöhyke 60–80 mpy
- alarinnevyöhyke 40–60 mpy
- laaksovyöhyke <40 mpy
- rantavyöhyke <40 mpy
- vesistö
- suo
- soistuma

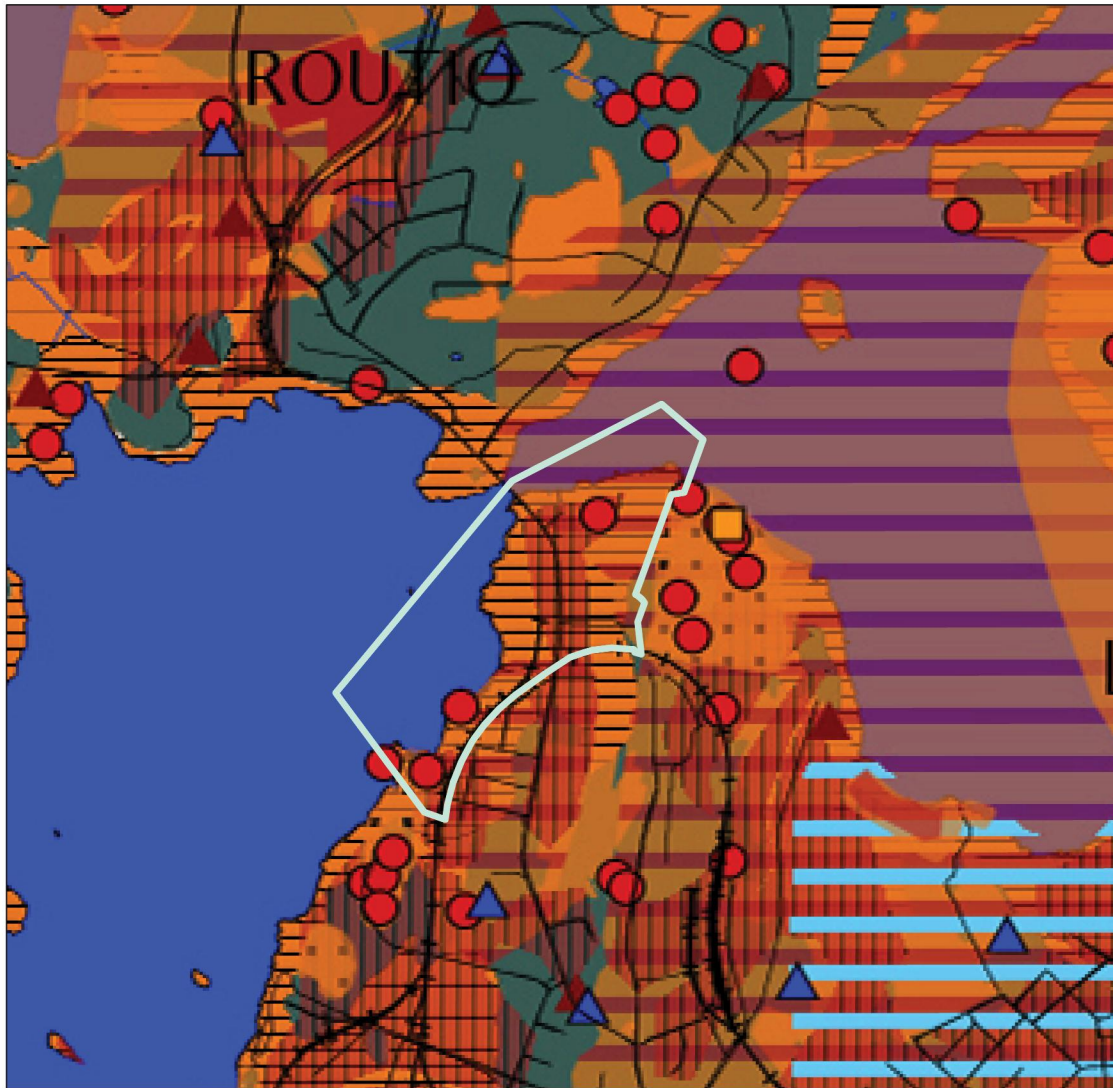
MAISEMAN VYÖHYKEJAKO JA VESISUHTEET 1:50 000

Lähde: Maastotietokanta

ma-ark. yo Leena Antikainen 18.12.2007

Maiseman vyöhykejako ja vesisuhteet,
Lohja-Sammatti hajakentän maisemaselvitys,
Lohjan kaupunki

RAKENTAMISEEN SOVELTUVAT ALUEET

■ vaihtuvuusvyöhyke 40-70 mmpy

SELVITYSTÄ VAATIVAT ALUEET

■ ylärinne 70-80 mmpy/pelto/arvokas luontoalue/perinnemaisema

■ laakso <40 mmpy

■ ranta <40 mmpy

■ arvokas kallioalue

■ kulttuurimaisema-alue

▲ kyläpaikat ja kyläontit

■ geologinen muodostuma

■ pohjavesialue

ALUEET, JOILLE EI SUOSITELLA RAKENTAMISTA

■ lakialue >80 mmpy/luonnonsuojelualue/direktiivilajien suo/soistuma/valtakunnalliset suojeluohjelmat

■ Natura-alue

■ vanhin avoin maisematila

■ vanhojen metsien suojeluohjelma

■ lintuvesien suojeluohjelma

● pistemäinen arvokas luontokohde

▲ muinaisjäännös

RAKENNETTAVUUSVYÖHYKKEET

1:50 000

Lähteet: Maastotietokanta, UUS/SYKE, Soikkeli 2007, Lohjan museo 2007

ma-ark yo Leena Antikainen 14.5.2008

Rakennettavuusvyöhykkeet,
Lohja-Sammatti hajarakentaminen maisemaselvitys,
Lohjan kaupunki

L52_kaava_rajaus

- selänteen lakivyöhyke >80 mpy
- ylärinnevyöhyke 70–80 mpy
- alarinnevyöhyke 40–70 mpy
- laaksovyöhyke <40 mpy
- rantavyöhyke <40 mpy
- vesistö
- suo
- soistuma

RAKENNETTAVUUS: MAISEMAVYÖHYKKEET 1:50 000

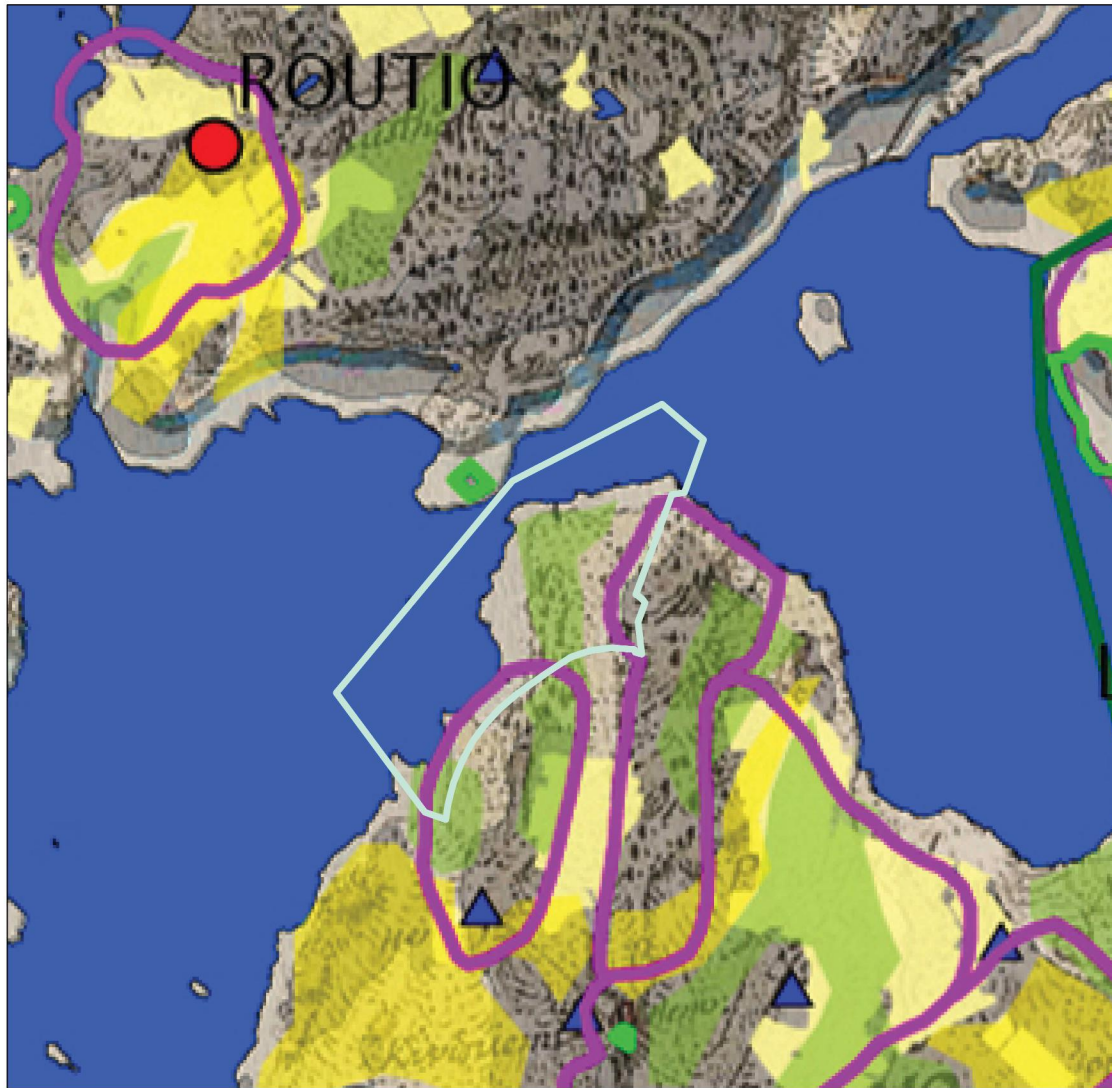
Lähde: Maastotietokanta

ma-ark yo Leena Antikainen 5.2.2007

Rakennettavuus: Maisemavyöhykkeet,
Lohja-Sammatti hajarakentaminen maisemaselvitys,
Lohjan kaupunki

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KL

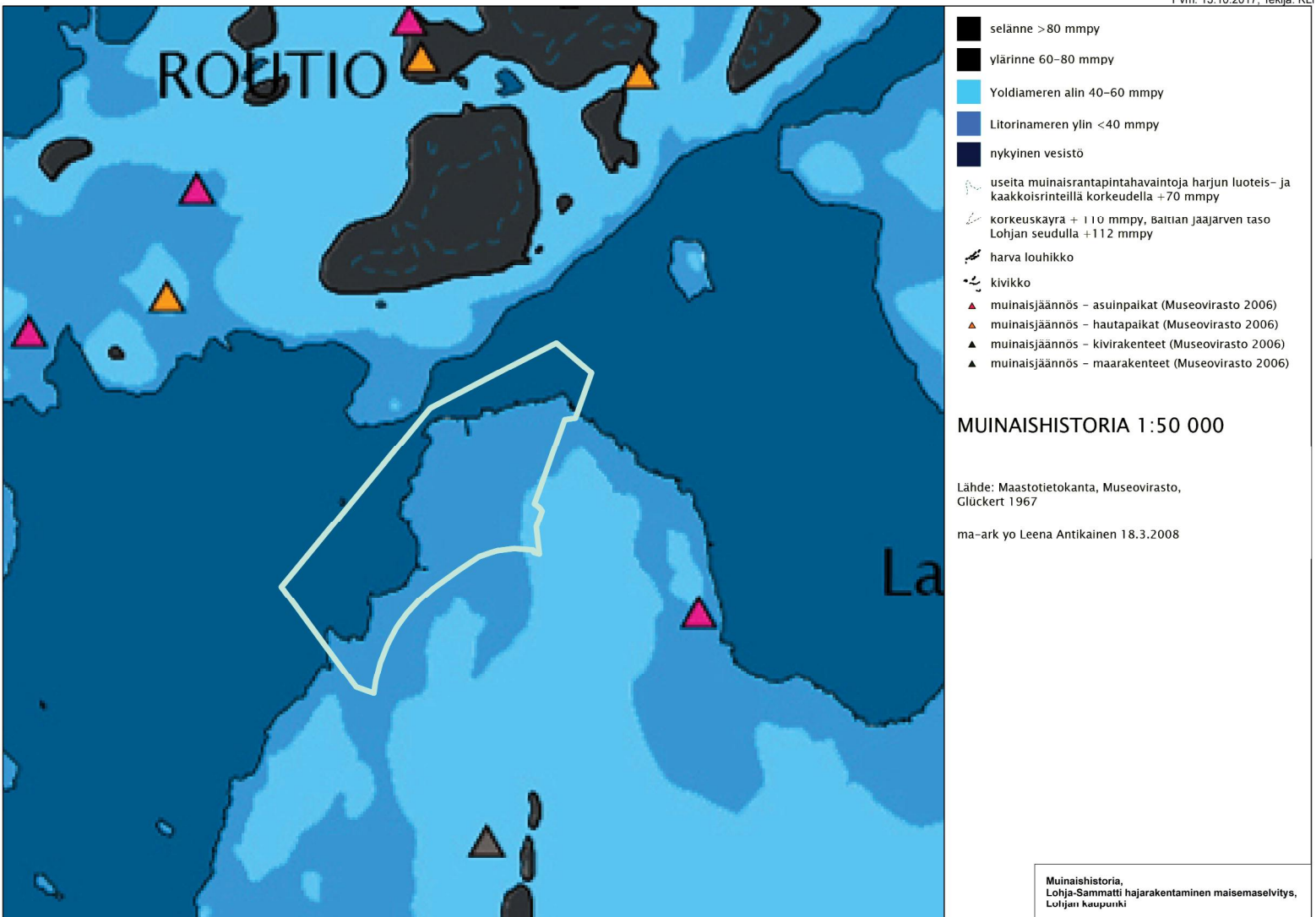
KULTTUURIHISTORIA 1:50 000

Lähde: Maastotietokanta, maisemaselvitys
SKOY 1984, Kuninkaan kartasto 1783,
Taloudellinen kartta 1913

ma-ark. yo Leena Antikainen 18.12.2007

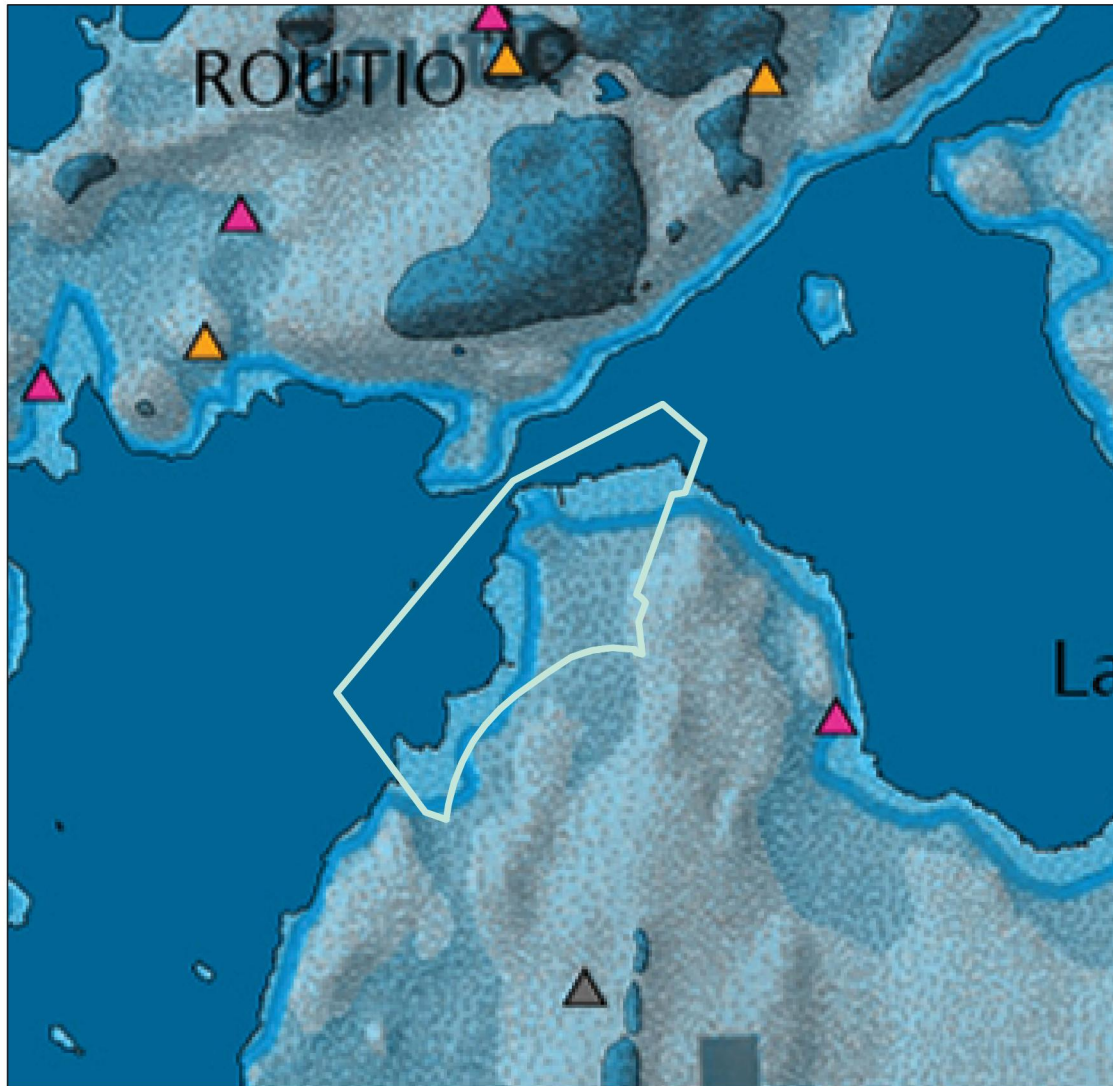
Kulttuurihistoria,
Lohja-Sammatti hajakentäinen maisemaselvitys,
Lohjan kaupunki

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLI

- selänne >80 mmpy
- ylärinne 60–80 mmpy
- Yoldiameren alin 40–60 mmpy
- Litorinameren ylin <40 mmpy
- nykyinen vesistö
- useita muinaisranta pintahavaintoja harjun luoteis- ja kaakkoisrinteillä korkeudella +70 mmpy
- korkeuskäyrä +110 mmpy, Baltian jäärven taso Lohjan seudulla +112 mmpy
- harva louhikko
- kivikko
- muinaisjäänös – asuinpaikat (Museovirasto 2006)
- muinaisjäänös – hautapaikat (Museovirasto 2006)
- muinaisjäänös – kivirakenteet (Museovirasto 2006)
- muinaisjäänös – maarakenteet (Museovirasto 2006)

MUINAISHISTORIA 1:50 000

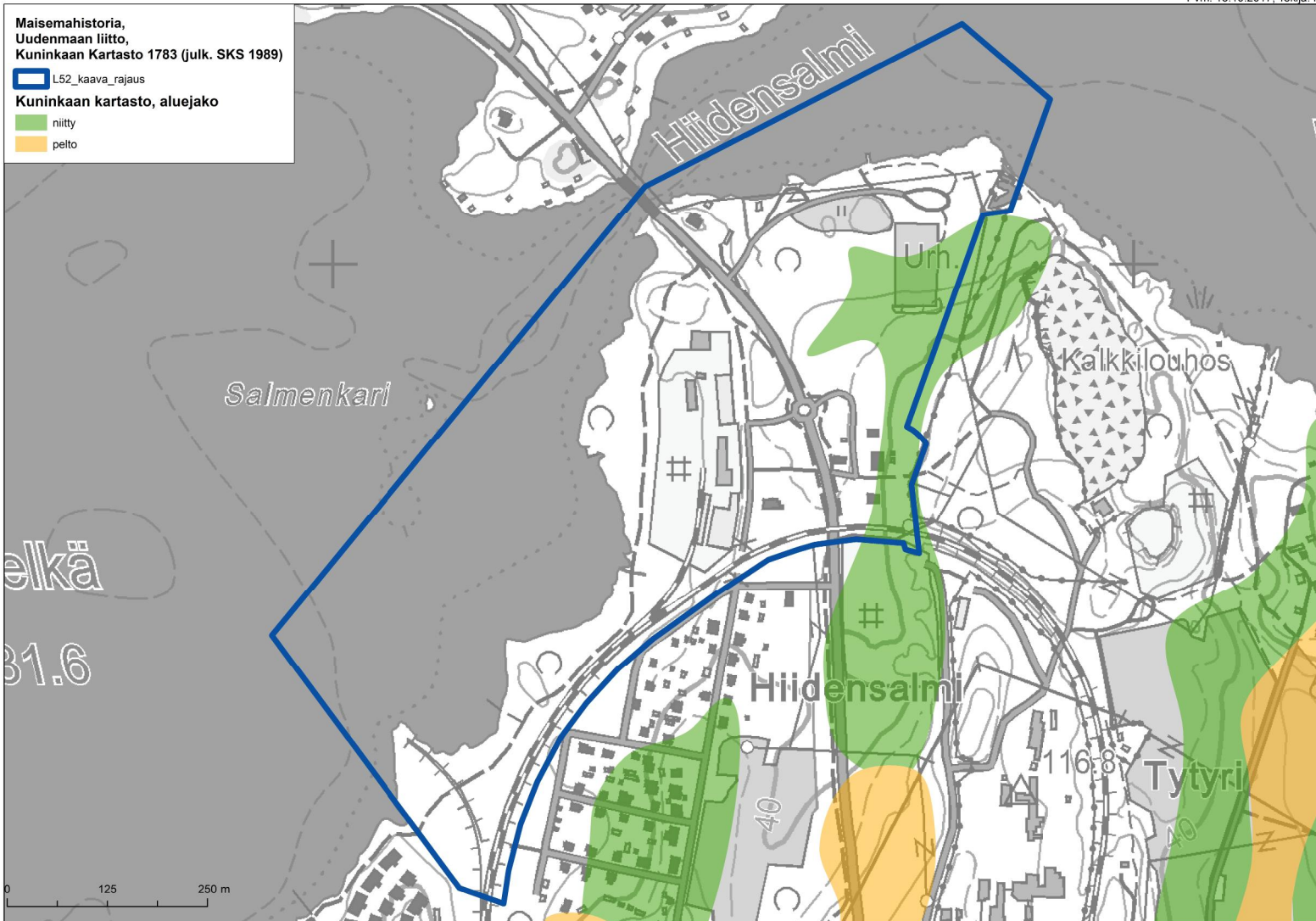
Lähde: Maastotietokanta, Museovirasto, Glückert 1967

ma-ark yo Leena Antikainen 18.3.2008

Muinaishistoria,
Lohja-Sammatti hajakentän maisemaselvitys,
Lohjan kaupunki

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

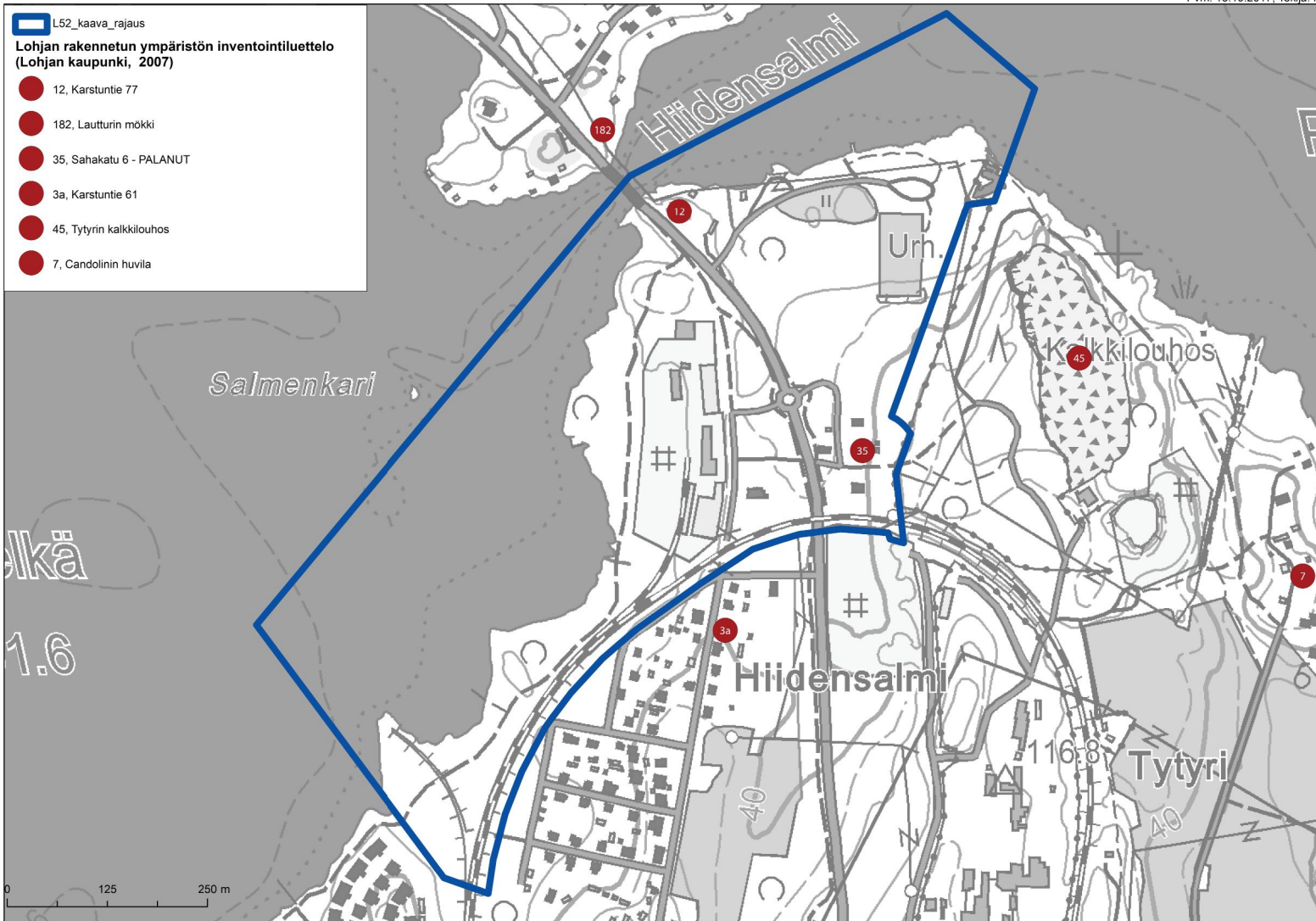
Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLI

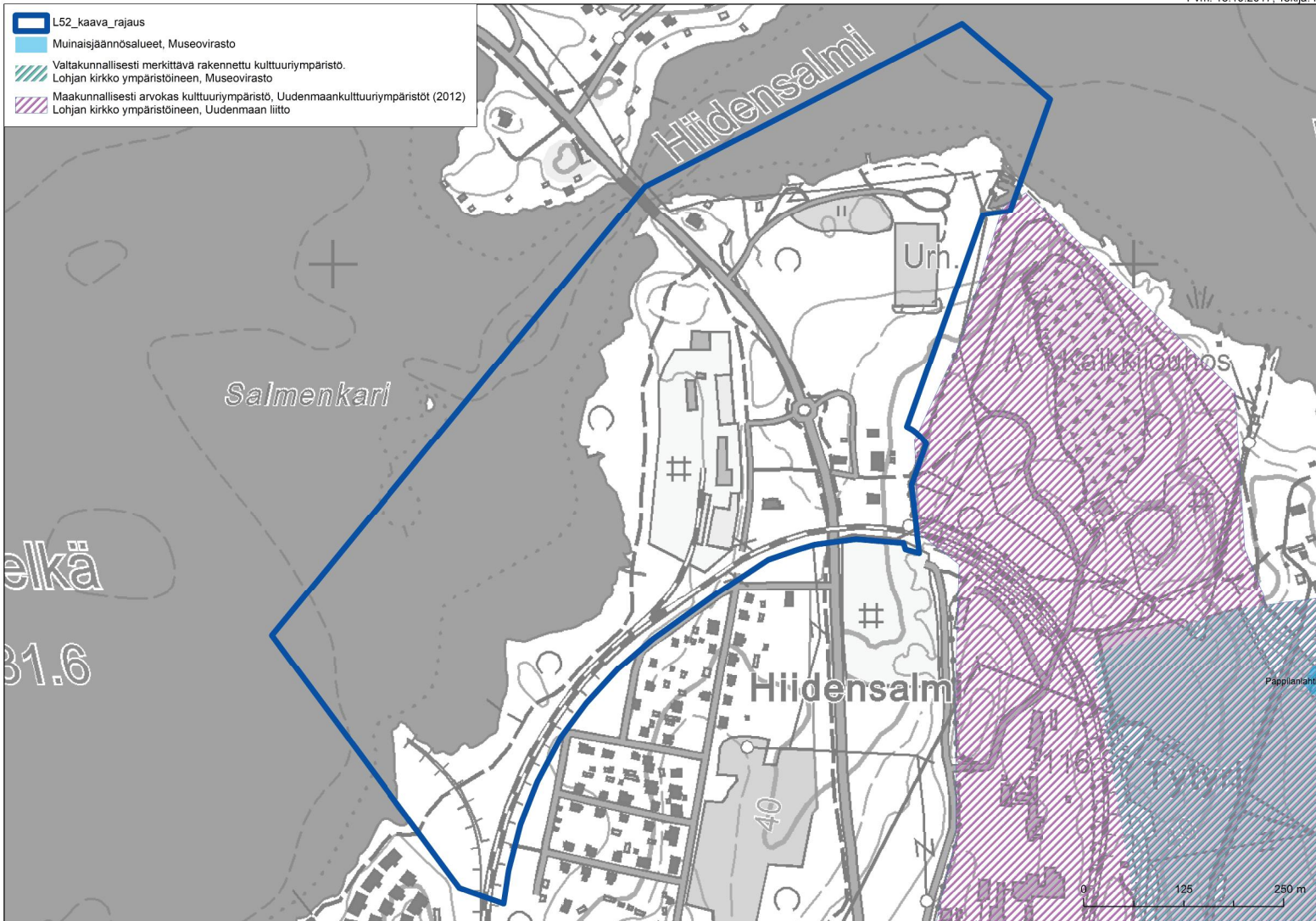
SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLI

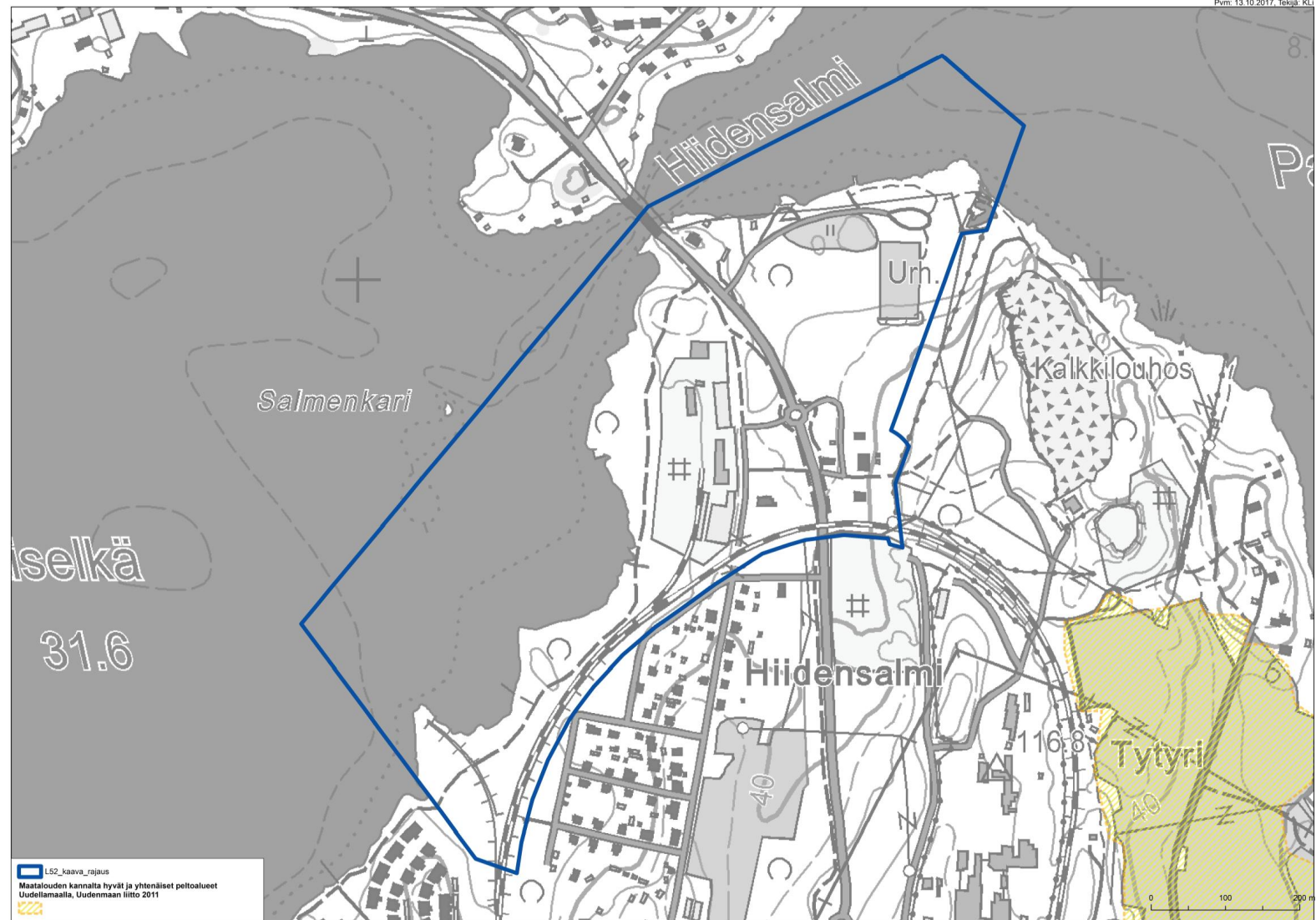
SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLI

SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KJL

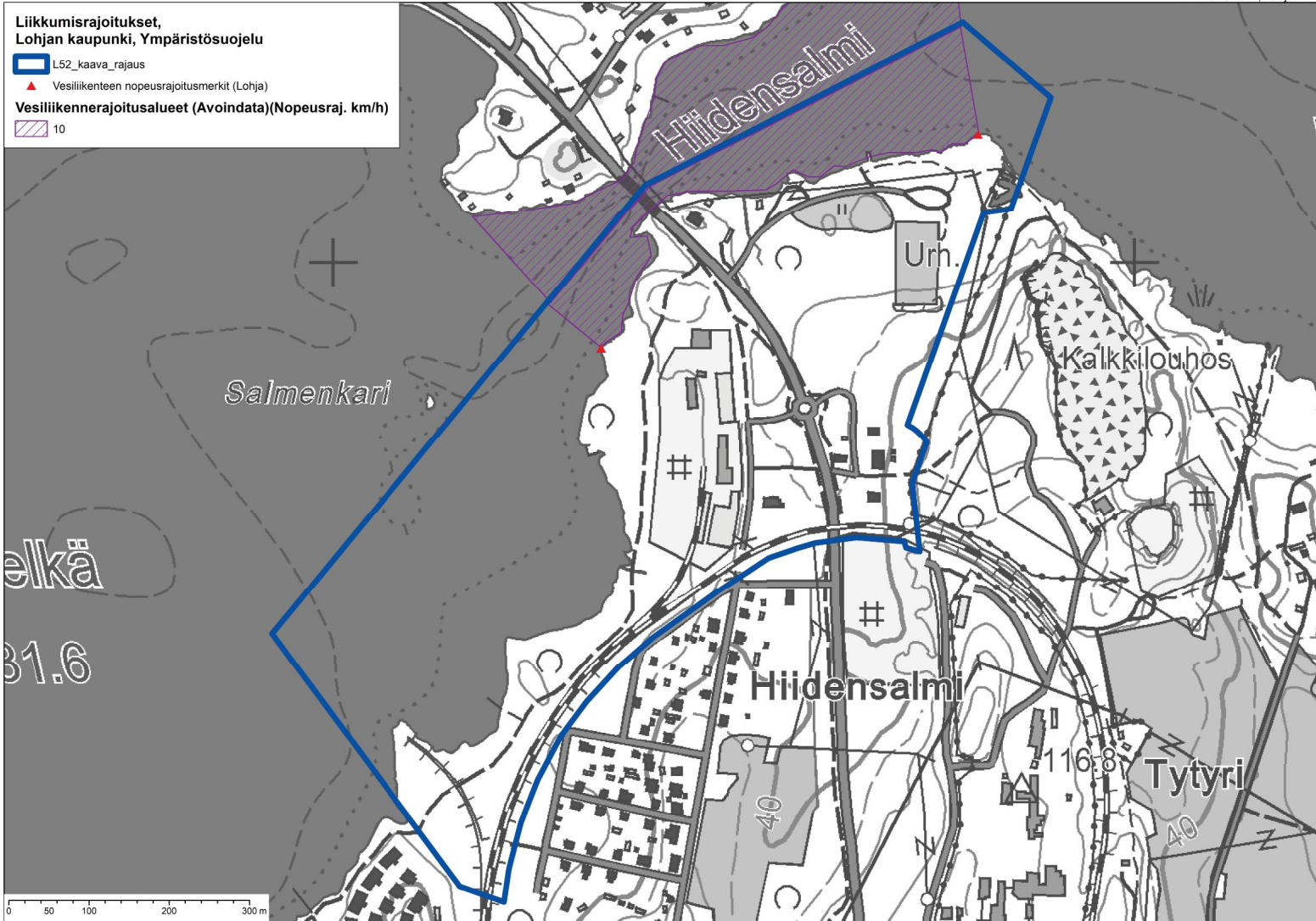
**Liikkumisrajoitukset,
Lohjan kaupunki, Ympäristösuoja**

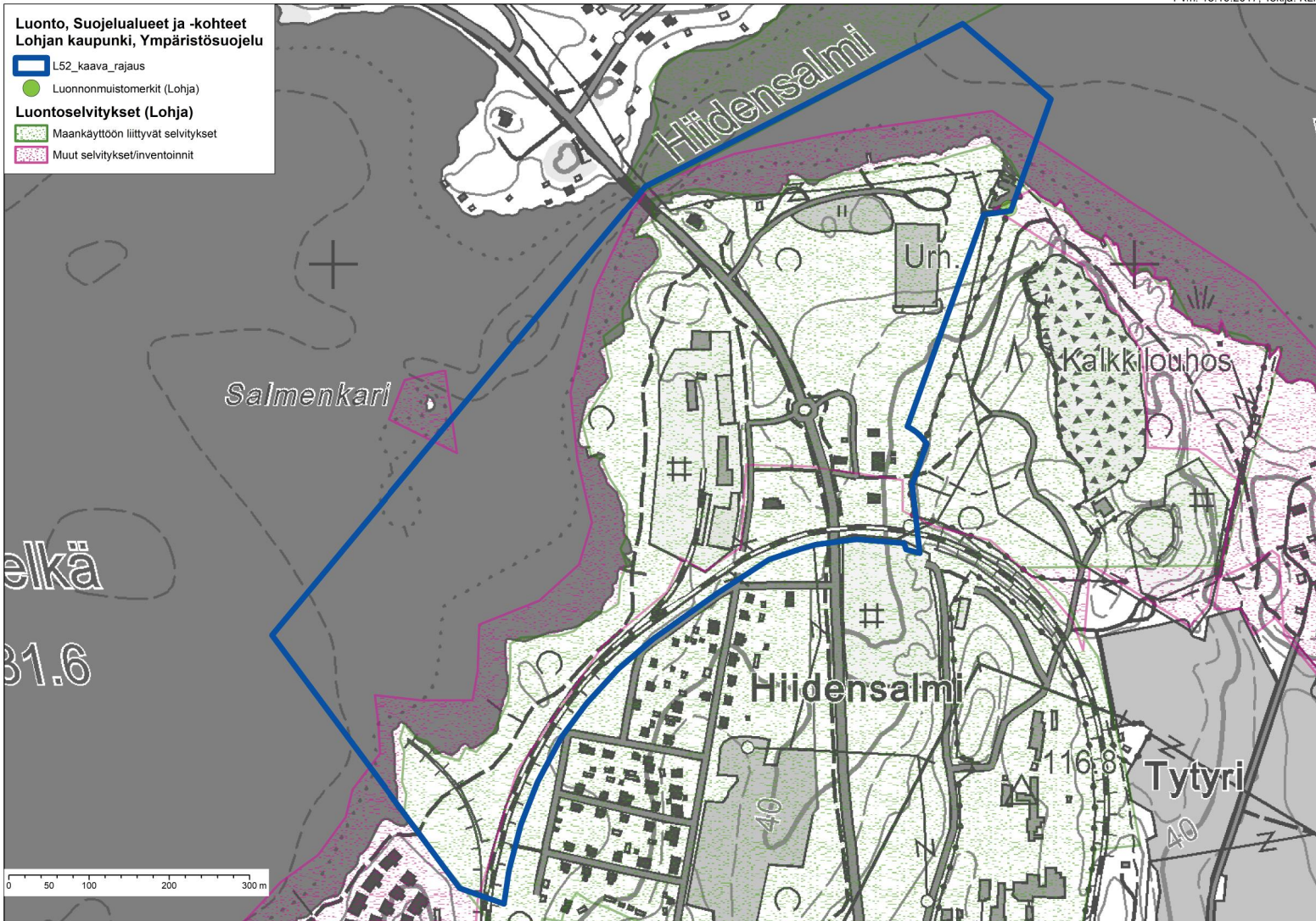
 L52_kaava_rajaus

 Vesiliikenteen nopeusrajoitusmerkit (Lohja)

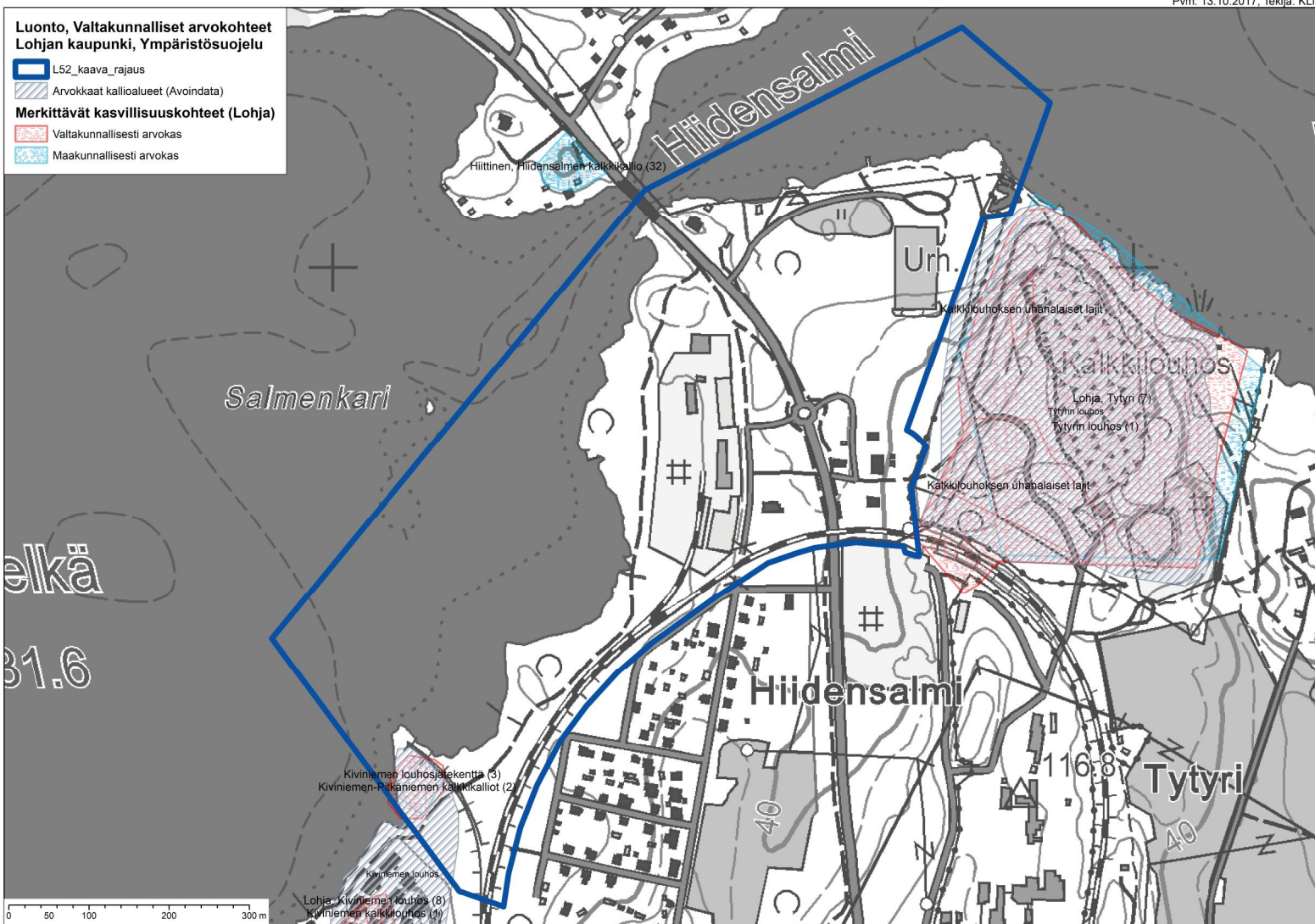
Vesiliikennerajoitusalueet (Avoindata)(Nopeusraj. km/h)

 10

Luonto, Arvokkaat eliölajit **Lohjan kaupunki, Ympäristösuojaelu**

L52_kaava_rajaus

Direktiivilajien elinympäristöt (Lohja)

Liito-oravan reviiri

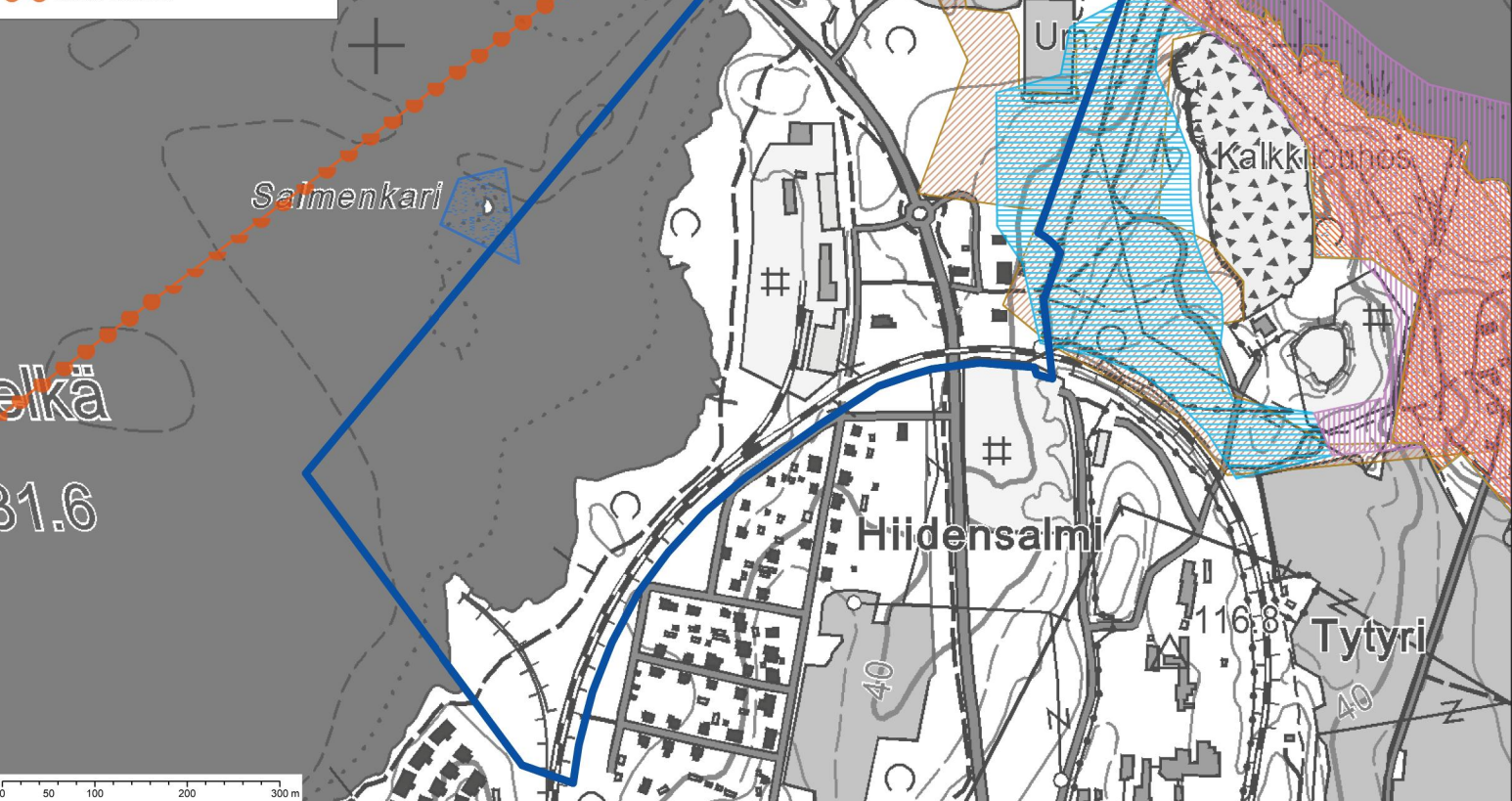
Liito-oravalle soveltuva alue

Lepakoiden tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti

Lepakoiden muut käyttämät alueet

Muiden lajien elinympäristöt (Lohja)

Uusimaa-muuttoreitit

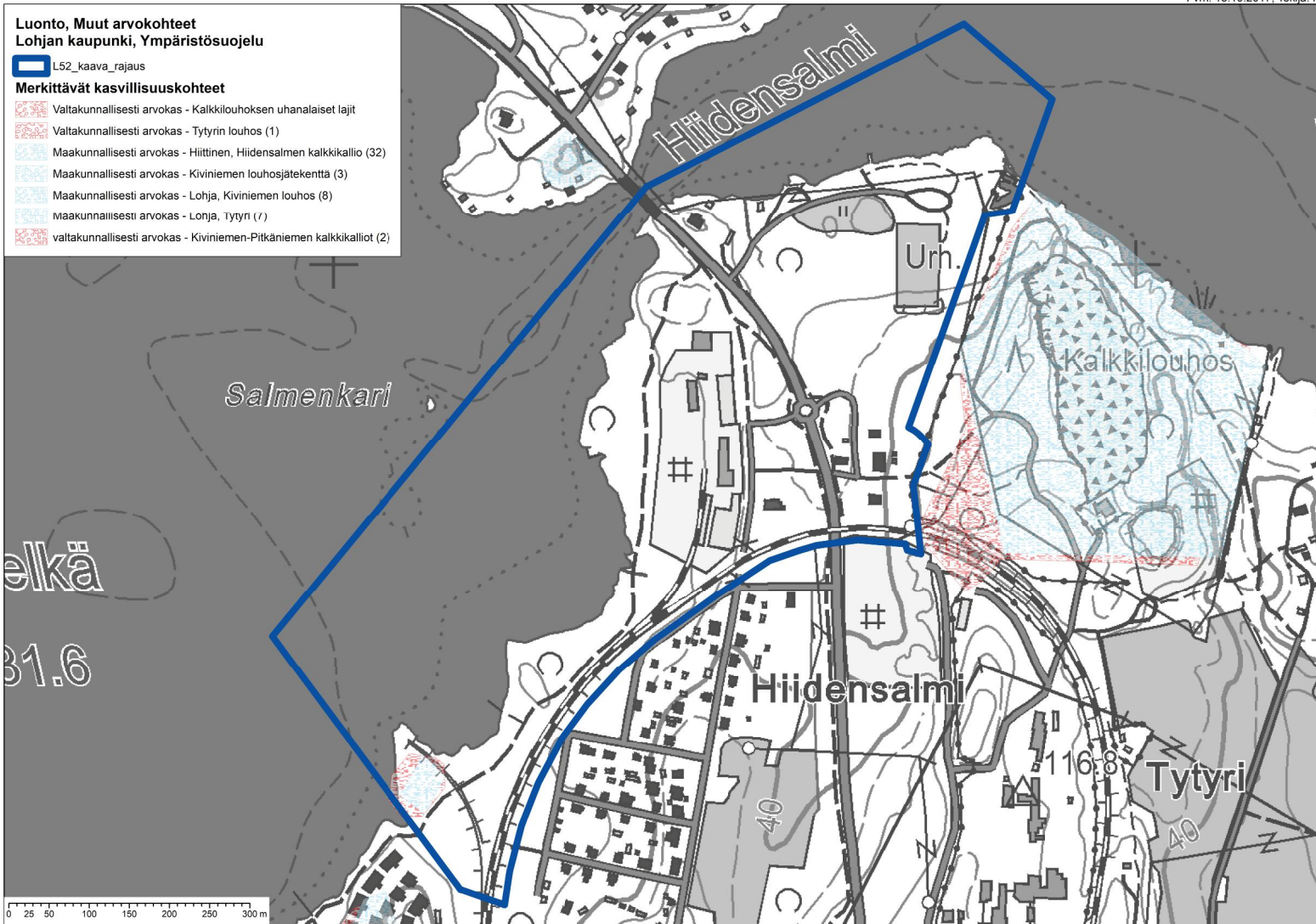

Luonto, Muut arvokohteet
Lohjan kaupunki, Ympäristösuojele

 L52_kaava_rajaus

Merkittävät kasvillisuuskohteet

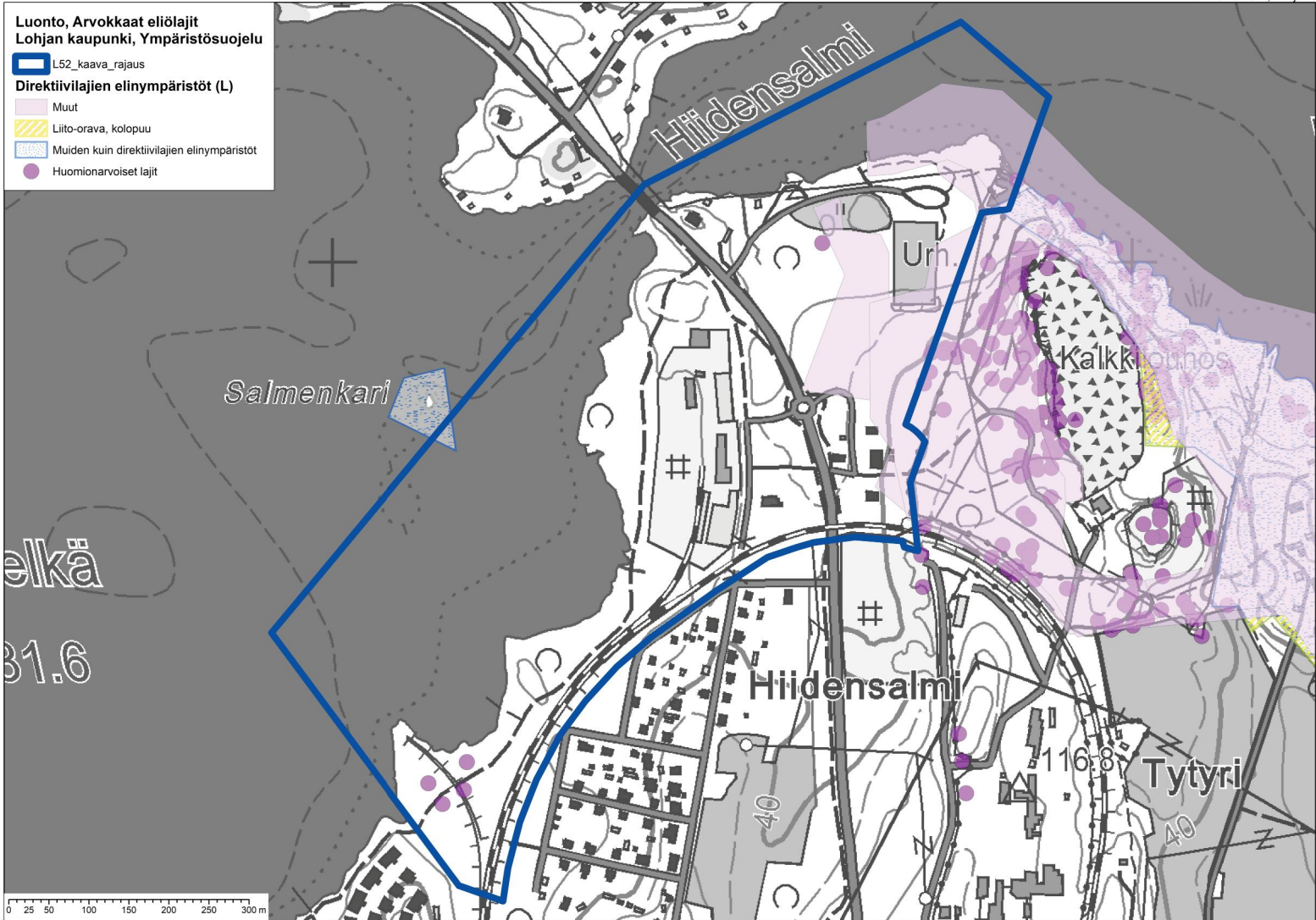
- Valtakunnallisesti arvokas - Kalkkilouhoksen uhanalaiset lajit
- Valtakunnallisesti arvokas - Tytyrin louhos (1)
- Maakunnallisesti arvokas - Hiittinen, Hiidensalmen kalkkikallio (32)
- Maakunnallisesti arvokas - Kiviniemen louhosjätekenttä (3)
- Maakunnallisesti arvokas - Lohja, Kiviniemen louhos (8)
- Maakunnallisesti arvokas - Lohja, Tytyri (7)
- valtakunnallisesti arvokas - Kiviniemen-Pitkäniemen kalkkikalliot (2)

Luonto, Arvokkaat eliölajit
Lohjan kaupunki, Ympäristösuojele

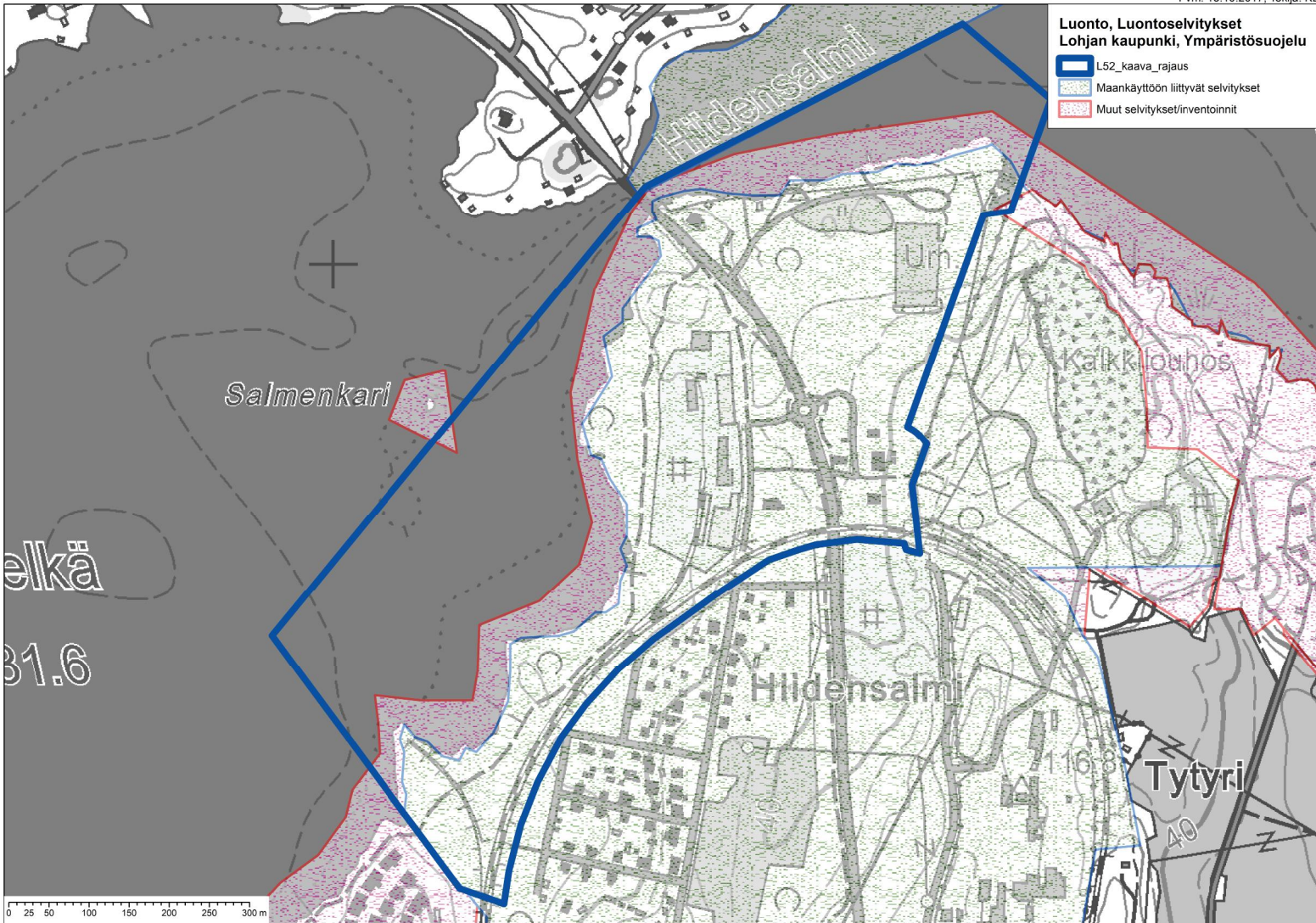
- L52_kaava_rajaus
- Direktiivilajien elinympäristöt (L)**
  - Muut
  - Liito-orava, kolopuu
  - Muiden kuin direktiivilajien elinympäristöt
  - Huomionarvoiset lajit

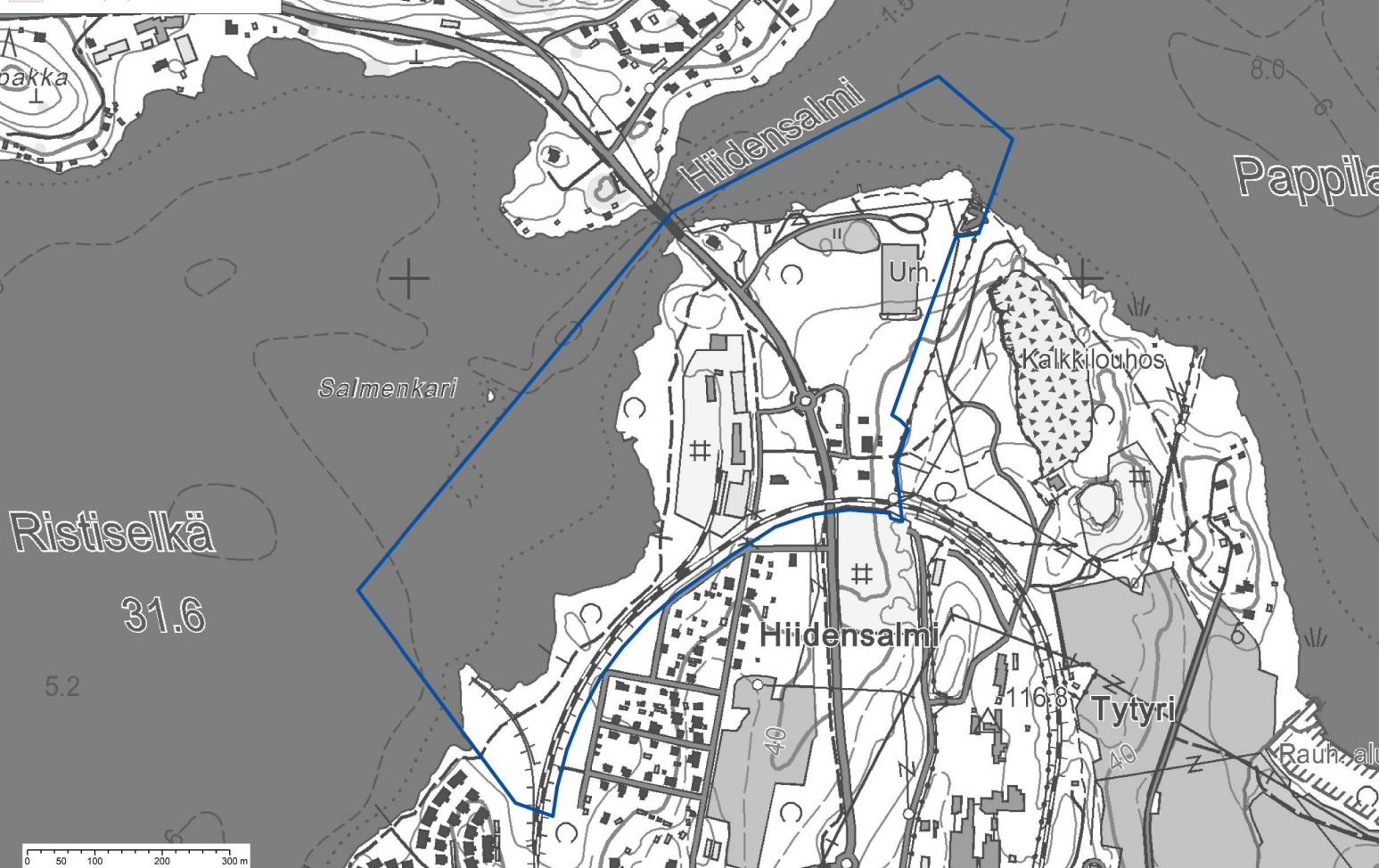
Luonto, Luontoselvitykset
Lohjan kaupunki, Ympäristösuojelu

- L52_kaava_rajaus
- Maankäyttöön liittyvät selvitykset
- Muut selvitykset/inventoinnit

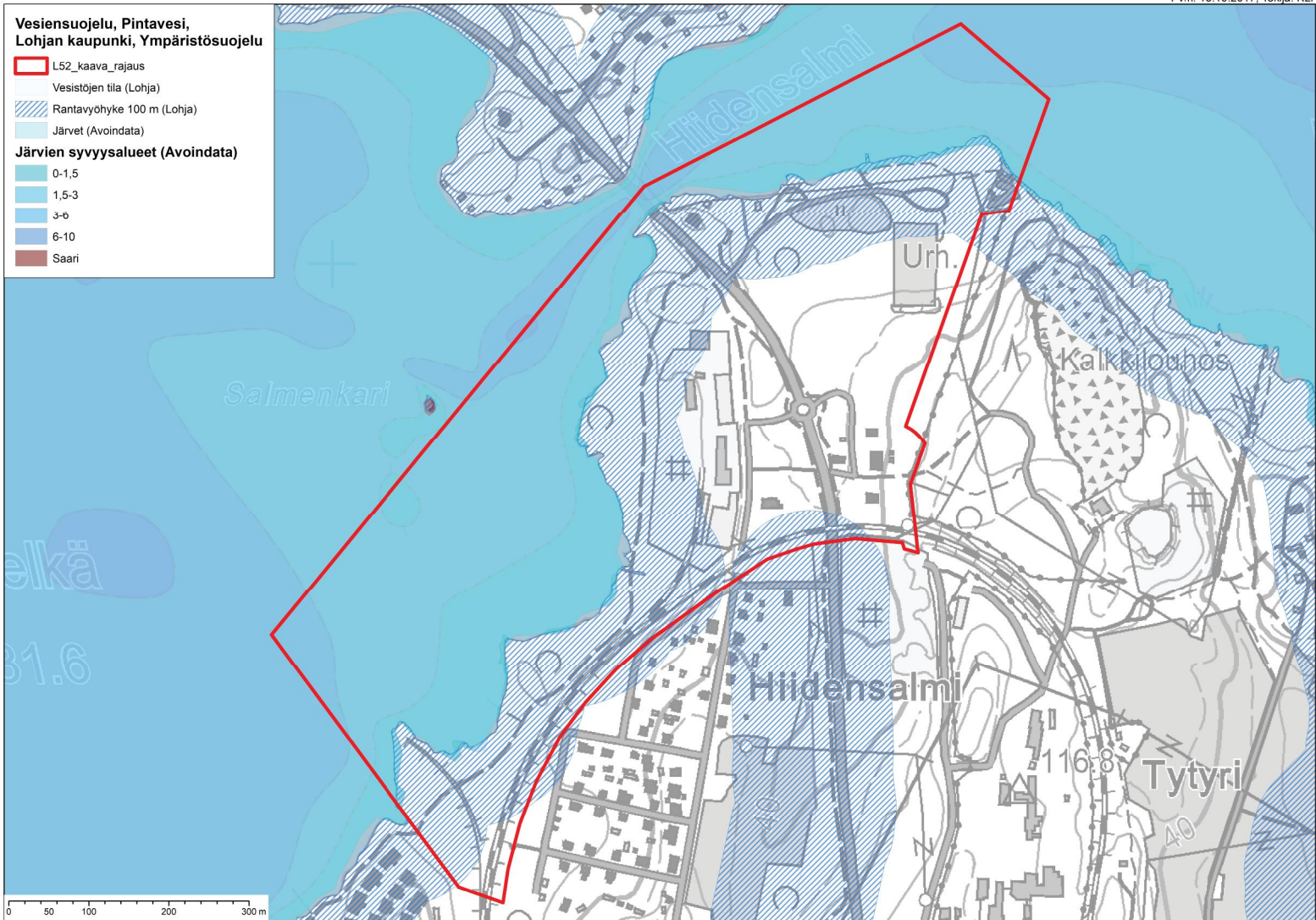

**Maisema ja virkistys,
Lohjan kaupunki, Ympäristösuojele**

- L52_kaava_rajaus
- Selänteet (ELY)

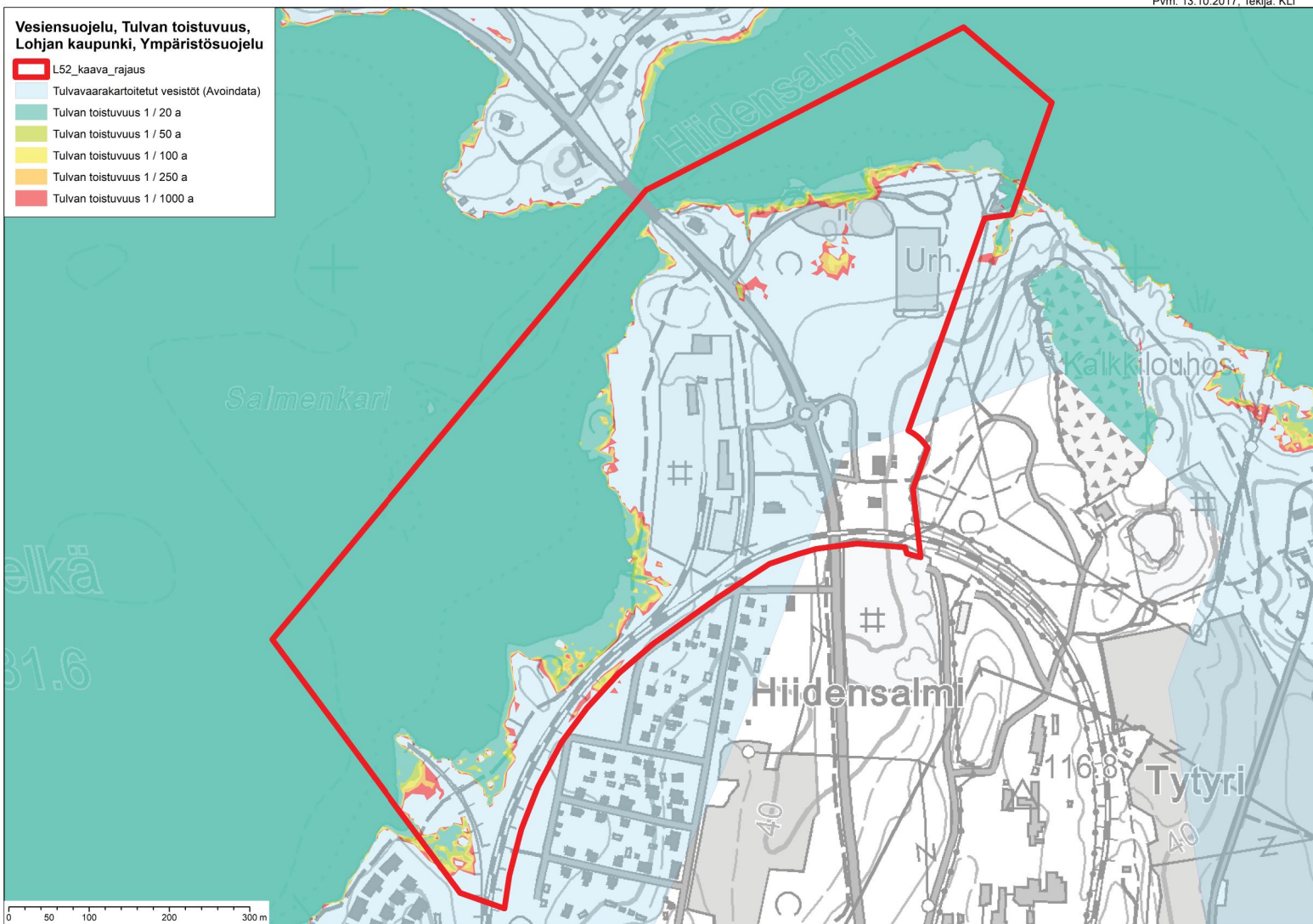

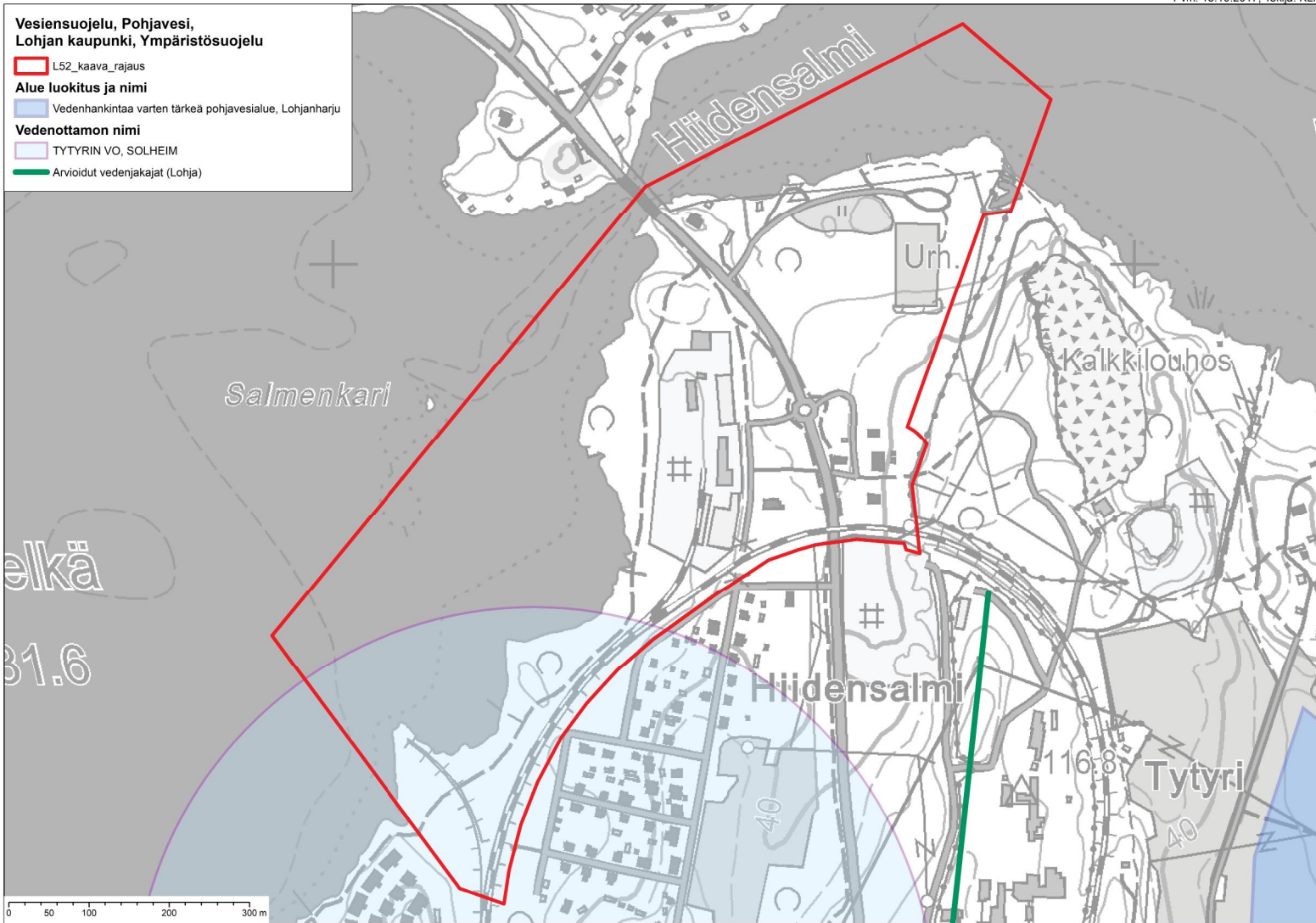

**Vesiensuojelu, Tulvan toistuvuus,
Lohjan kaupunki, Ympäristösuojelu**

- L52_kaava_rajaus
- Tulvavaarakartoitetut vesistöt (Avoindata)
- Tulvan toistuvuus 1 / 20 a
- Tulvan toistuvuus 1 / 50 a
- Tulvan toistuvuus 1 / 100 a
- Tulvan toistuvuus 1 / 250 a
- Tulvan toistuvuus 1 / 1000 a

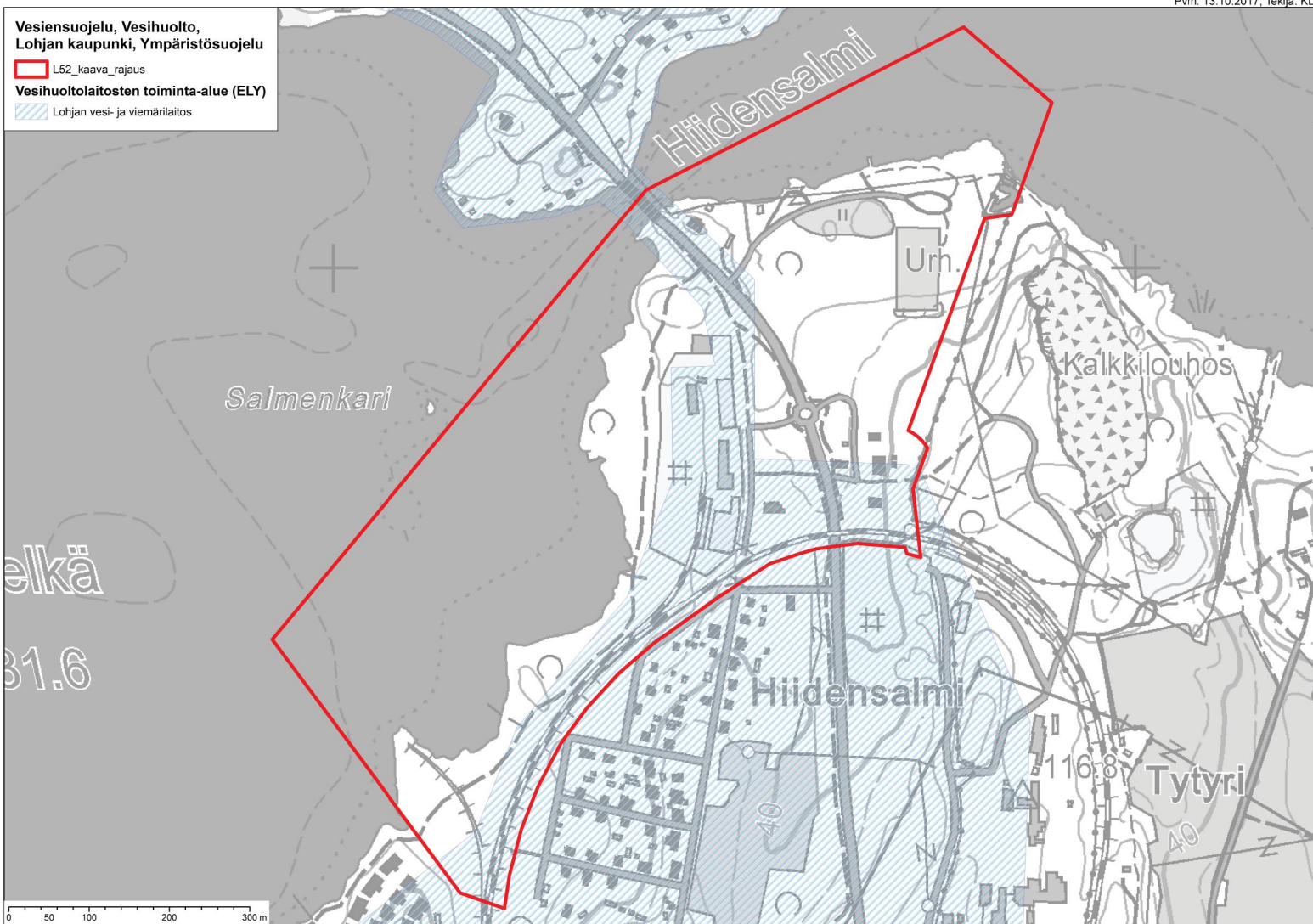

Vesiensuojelu, Vesihuolto,
Lohjan kaupunki, Ympäristösuoja

 L52_kaava_rajaus

Vesihuoltolaitosten toiminta-alue (ELY)

 Lohjan vesi- ja viemärlaitos

ROUTION UIMARANTA

Ympäristöriskit ja -häiriöt, Lohjan kaupunki, Ympäristösuojaus

- L52_kaava_rajaus
- Valvontatapahtuma (Facta YM)
- Valvontakohde (Facta YM)
- Teollisuushallit (valmiit)
- Teollisuus- ja pienteollisuustalot (valmiit)
- Muut teollisuuden tuotantorakennukset (valmiit)
- Teollisuusvarastot (valmiit)
- Voimalaitosrakennukset (keskeneräiset)
- Voimalaitosrakennukset (valmiit)

pima-tutkimuksia

- Vanha louhosalue, Pitkäniemi/Tutkimuksesta ei jatkotoimenpiteitä

Häiriintyneitä kohteita

- IYHJA
- UIMARANTA
- VENEPAIKKA

0 50 100 200 300 m

Ympäristöriskit ja -häiriöt, Lohjan kaupunki, Ympäristösuoja-alue

L52_kaava_rajaus

Jätehuolto

Maanteiden riskiluokitus (O)

All

Maanteiden melualueet 2012 Lden (päivä)

dB

<55

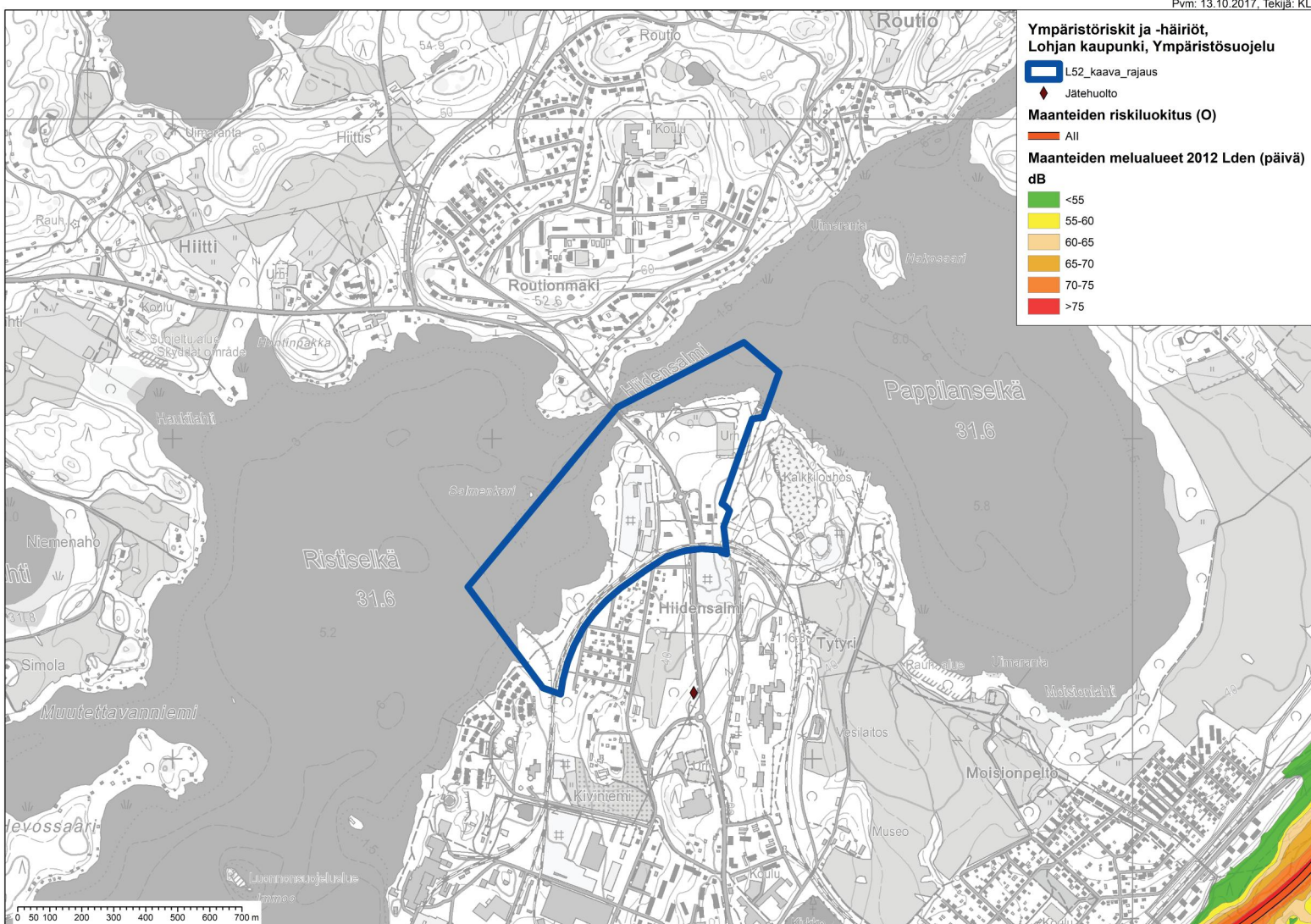
55-60

60-65

65-70

70-75

>75

**Ympäristöriskit ja -häiriöt,
Lohjan kaupunki, Ympäristösuojaus**

 L52_kaava_rajaus

 Jätehuolto

Maanteiden riskiluokitus (O)

 AII

Maanteiden melualueet 2012 Lyö (yö) (dB)

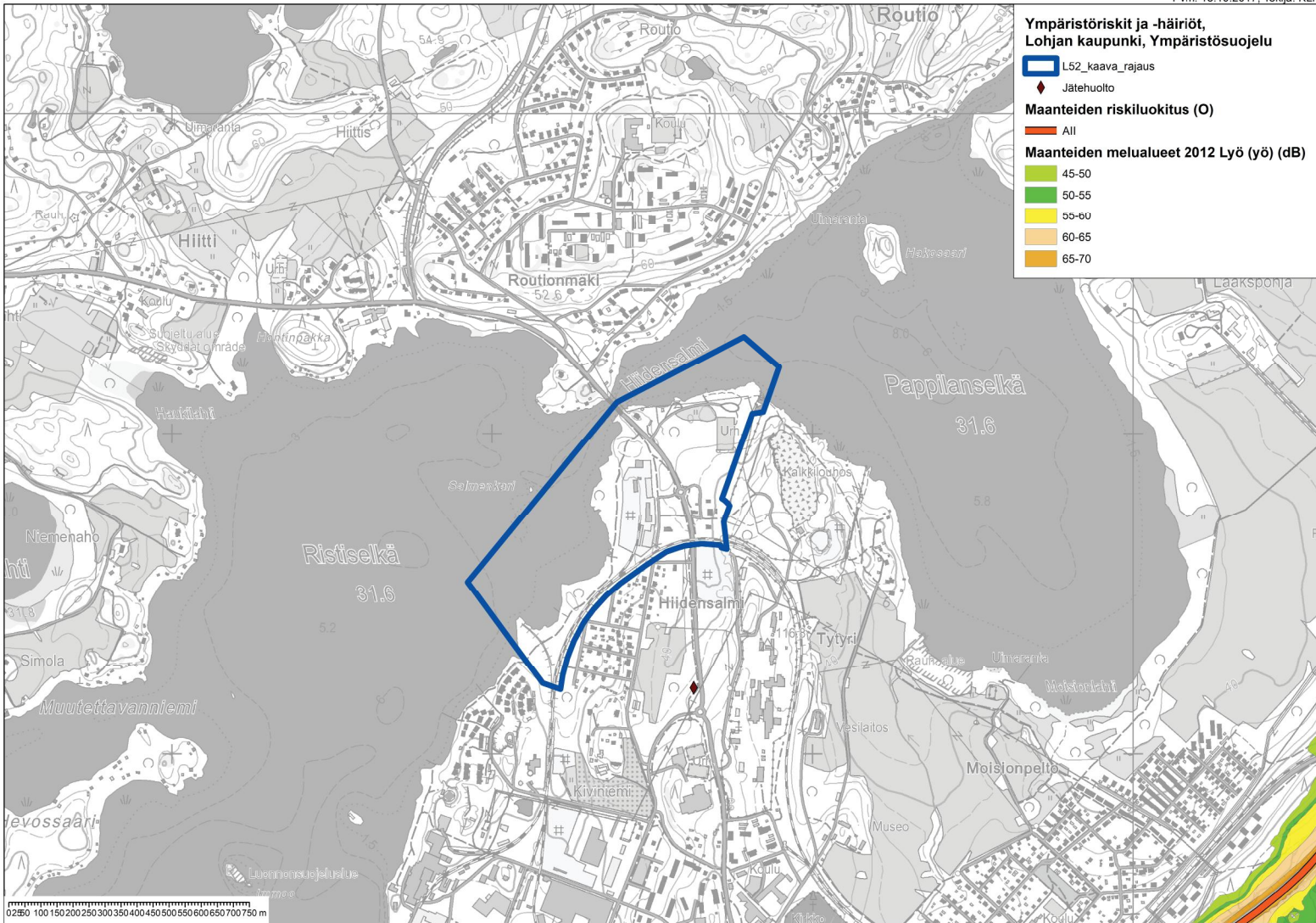
 45-50

 50-55

 55-60

 60-65

 65-70

SUUNNITTELUTILANNE

VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Valtioneuvoston päätös (13.11.2008) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta on tullut voimaan 1.3.2009. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee huomioida ja niiden toteutumista tulee edistää myös kuntien kaavoituksessa.

Lohjaa koskevat tavoiteryhmät ovat 1) toimiva aluerakenne, 2) eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, 3) kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat sekä 4) toimivat yhteysverkot ja energiahuolto.

MAAKUNTAKAAVA

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta maakuntakaavan suunnittelusta vastaa Lohjan osalla Uudenmaan liitto. Kaava-alueella on voimassa Uudenmaan maakuntakaava (vahvistettu Ympäristöministeriössä 8.11.2006) ja Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava (vahvistettu Ympäristöministeriössä 30.10.2014). Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava on ollut luonnoksena nähtävillä alkuvuodesta 2015.

Maakuntakaavassa kaava-alue on kehittämisperiaatemerkinnällä tiivistettäväksi merkityllä taajama- ja keskustatoimintojen alueella, joka tukeutuu kestävään liikennejärjestelmään. Lohjan keskusta on osoitettu seutukeskus-merkintä.

"Aluetta suunnitellaan asumisen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palvelujen ja toimintojen alueena. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö- ja luontoarvot sekä ottaa huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaispiirteet."

"Aluetta on suunniteltava joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvana kyseisen taajaman muuta aluetta tehokkaammin rakennettavana alueena. Yhdyskuntarakennetta tiivistettäessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti alueen ominaispiirteisiin ja kulttuuriympäristöön, elinympäristön laatuun, ekologisen verkoston toimivuuteen sekä lähivirkistysalueiden riittävyteen."

LOHJAN MAANKÄYTÖN RAKENNEMALLI

Lohjan kaupunginvaltuuston 14.5.2014 hyväksymä Lohjan maankäytön rakennemalli kuvaa maankäytön tavoitetilaa ja kehitystä Lohjalla vv 2013-2037.

Rakennemallissa kaava-alue sijaitsee nauhataajamassa, joka on monimuotoisen ja viihtyisän kaupunkitaajama-alueen asumisen aluetta aivan keskustan vieressä. Alue on osittain Länsiradan 2. toteuttamisvaiheen taajamaliikennettä palvelevan aseman tai seisakkeen vaikutusalueella. Karstuntie on kuntarakenteen kannalta merkittävä tieyhteys.

YLEISKAAVA, OSAYLEISKAAVA

Yleispiirteisen osayleiskaavan tarkoitus on ohjata asemakaavan laatimista.

Kaavamuutosalue kuuluu taajamaosayleiskaavan kaava-alueeseen. Lohjan kaupunginvaltuuston 17.4.2013 hyväksymä taajamaosayleiskaava käsittää asemakaavoitetut ja asemakaavoitettaviksi tarkoitetut taajama-alueet, niihin liittyvät virkistysalueet ja maaseutumaiset lievealueet. Taajamaosayleiskaava ei ole lainvoimainen.

Suunnittelualue on asuntoaluetta (A2) ja lähivirkistysaluetta (VL). Alueen eteläosaan on osoitettu julkisten lähipalvelujen kohdemerkintä. Alueen länsiosaan on osoitettu viheryhteystarve VL-alueelta Kiviniemenrantaan, sekä kevyen liikenteen reitit niemen rantaa seuraten Moisiopellolta Kiviniemenrantaan sekä Karstuntien vanhan ja nykyisen linjauksen

mukaisesti Hiidensalmen sillalle.

Viheryhteystarve on tarkoitettu ihmisten virkistys- ja liikkumistarpeisiin, ekologisiksi käytäviksi ja/tai hulevesien luonnonmukaiseen käsittelyyn. Tiiviisti rakennetuilla alueilla yhteys voi muodostua myös rakennettujen puistojen ja kevytväylien yhdistelmänä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on varmistettava, että viheryhteys ei katkea.

Asuntoalue A2

Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi pääasiassa kaupunkimaiseksi tiiviiksi asunto-alueeksi. Asemakaavoituksen yhteydessä on varmistettava riittävät viheralueet ja –yhteydet sekä toimivat kevyen liikenteen yhteydet joukkoliikennepainotteiselle kadulle/tielle ja lähimmälle suunnitellulle rautatieasemalle. Alueelle voi sijoittaa myös pienimuotoisia asuin ympäristöön sopivia työpaikkoja. Suositus: Yksityiskohtaisessa kaavoituksessa alueet, joilla joukkoliikenteen saavutettavuus on hyvä, on suunniteltava riittävän tehokkaiksi, mikäli alueen rakennettavuus tai ympäristöarvot eivät aseta rajoituksia.

Lähivirkistysalue VL

Alue on tarkoitettu päivittäiseen lähiliikuntaan ja virkistäytymiseen. Alueelle voi sijoittaa ulkoilureittejä ja kevyitä ulkoilua tukevia rakennelmia. Alueita on suositeltavaa käyttää myös hulevesien luonnonmukaiseen käsittelyyn. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on osoitettava ulkoilureittien jatkuvuus. Alueen sisään jääviä olemassa olevia rakennettuja yksityisiä rakennuspaikkoja ei ole tarkoitus sisällyttää lähivirkistysalueeseen. Olemassa olevien asuinrakennusten laajentaminen ja niihin liittyvien talousrakennusten rakentaminen on mahdollista. Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.

Julkisten lähipalvelujen alue (py)

Alue on tarkoitettu asuntoalueen julkisille lähipalveluille.

Karstuntie on joukkoliikennepainotteinen katu/tie, joka on tarkoitettu koko taajamaosayleiskaavan alueen kattavaksi joukkoliikenneyhteydeksi. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on erityisesti otettava huomioon joukkoliikenteen sekä kevyen liikenteen tilatarve ja järjestelyt.

Alueelle on merkitty suurjännitejohtolinja. Suositus: Rakennetuilla tai rakennettaviksi tarkoitetuilla korttelialueille johdot tulisi sijoittaa maan alle. Kaapeloinnin yhteydessä johdon paikka on mahdollista muuttaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Voimalinjan läheisyyteen ei tulisi sijoittaa uusia asuinrakennuksia, kouluja, päiväkotia tai leikkipuistoja.

Kaava-alueen vieressä sijaitsee kaivospiiri- tai louhintasopimusalue. Alueella harjoitetaan kaivoslain mukaista kaivos- ja louhintatoimintaa. Toiminnan vaikutusalueella yksityiskohdaisemmissa kaavoissa on otettava huomioon mahdollisista ympäristöhäiriöistä kuten melusta, pölystä ja tärinästä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen. Asemakaavoituksessa tulee ottaa huomioon kaivostoiminnan edellyttämät tuuletusaukot, hätäpoistumistiet ja vedenpoistoputket.

Lähialueella on vireillä keskustan osayleiskaava

YLEISKAVALUONNOKSET

Alueesta on laadittu Tytyri-Hiidensalmi osayleiskaavaluonnos, Vaihtoehdot A ja B 28.4.2004/ Arkkitehtitoimisto Jalo Läspä Oy. Luonnoksia ei ole käsitelty lausuntokierroksen jälkeen luottamuselimissä. Luonnokset ovat olleet apuna tarkempia suunnitelmia ja asemakaavoja laadittaessa ennen Hiidensalmen pohjoisosan asemakaavan laatimisen käynnistämistä.

VOIMASSA OLEVAT ASEMAKAAVAT

Hiidensalmen pohjoisosan asemakaavat ovat vuosilta 1931-2007. Alueelle on kaavoitettu enimmäkseen teollisuusaluetta (T-2, TT-1, TT-2) Lohjanvesistön Metsä Oy:n sahan toiminnan aikaan. Nämä ovat toteutuneet vain osittain.

Alueen pohjoisosaan, lähelle Hiidensalmen siltaa, Karstuntie 77:n alueelle, on kaavoitettu asuin aluetta (A-3), samoin välittömästi rautatien pohjoispuolelle. Satamaniemen ja ns. Puukeskuksen alueen välinen alue on asemakaavan mukaista puistoa (VP). Voimassaolevassa asemakaavassa kerroslukuja ei ole pääosin määritelty ja rakennusalat ovat lähes yhteneviä korttelialueiden rajojen kanssa. Teollisuusalueilla rakennusoikeutena on käytetty 20% tai rakennusoikeutta ei ole määritelty.

Olemassaolevaa rakennuskantaa ei ole asemakaavassa suojeltu.

RAKENNUSJÄRJESTYS

Lohjan nykyinen rakennusjärjestys astui voimaan 1.5.2015

POHJAKARTTA

Pohjakartta täyttää MRL:n 54a§ vaatimukset. Pohjakartan ylläpidosta vastaa ympäristötoimen kiinteistö- ja kartastopalvelut.

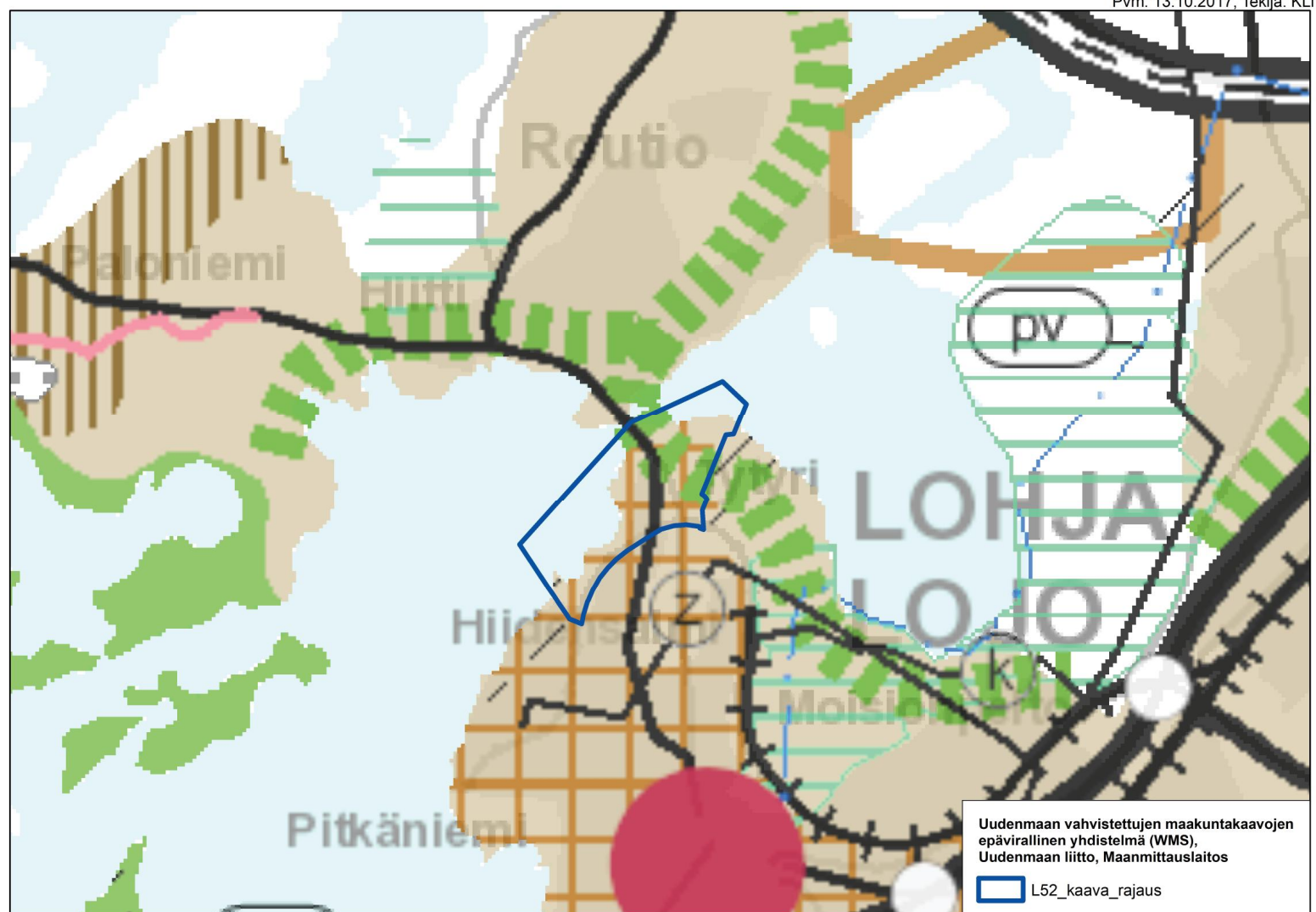
RAKENNUSKIELLOT, SUOJELUPÄÄTÖKSET

Alueella ei ole rakennuskieltoja eikä suojelupäätöksiä.

MUUT KAAVA-ALUETTA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA SUUNNITELMAT

Lohjan kaupunki pitää asuntomessut Hiidensalmen alueella kesällä 2021.

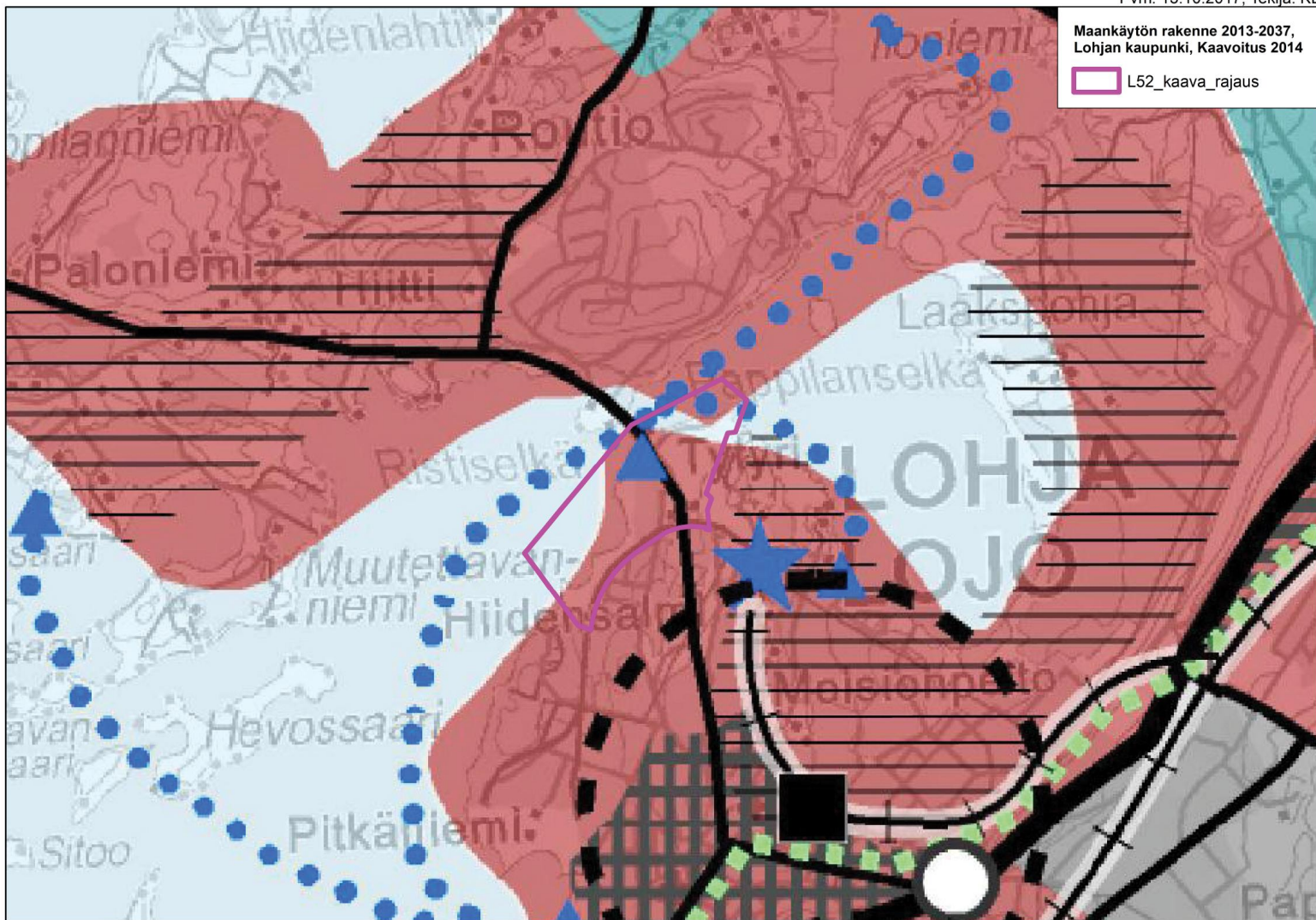

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLi

Maankäytön rakenne 2013-2037,
Lohjan kaupunki, Kaavoitus 2014

 L52_kaava_rajaus

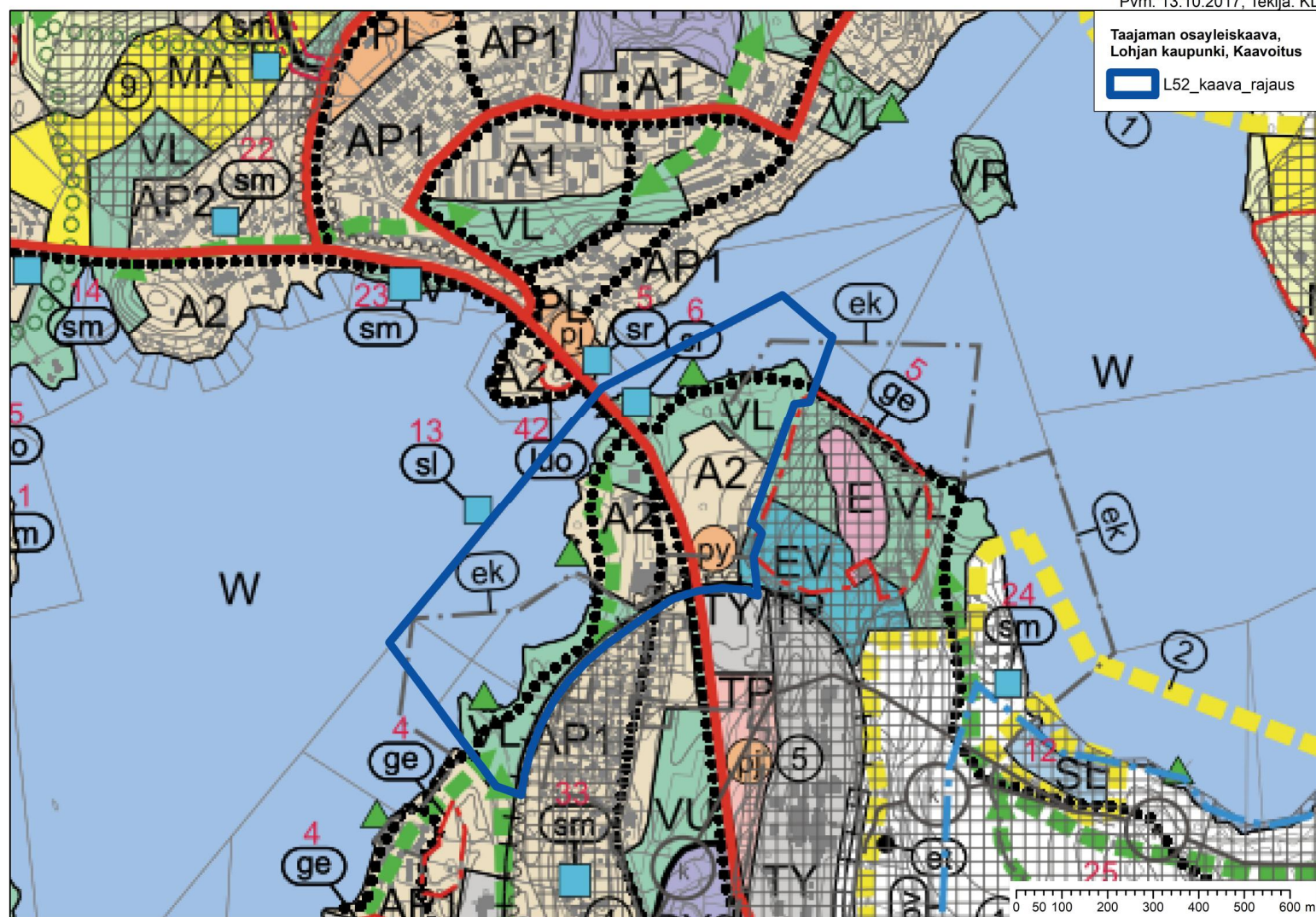

Pvm: 13.10.2017, Tekijä: KLi

Taajaman osayleiskaava,
Lohjan kaupunki, Kaavoitus

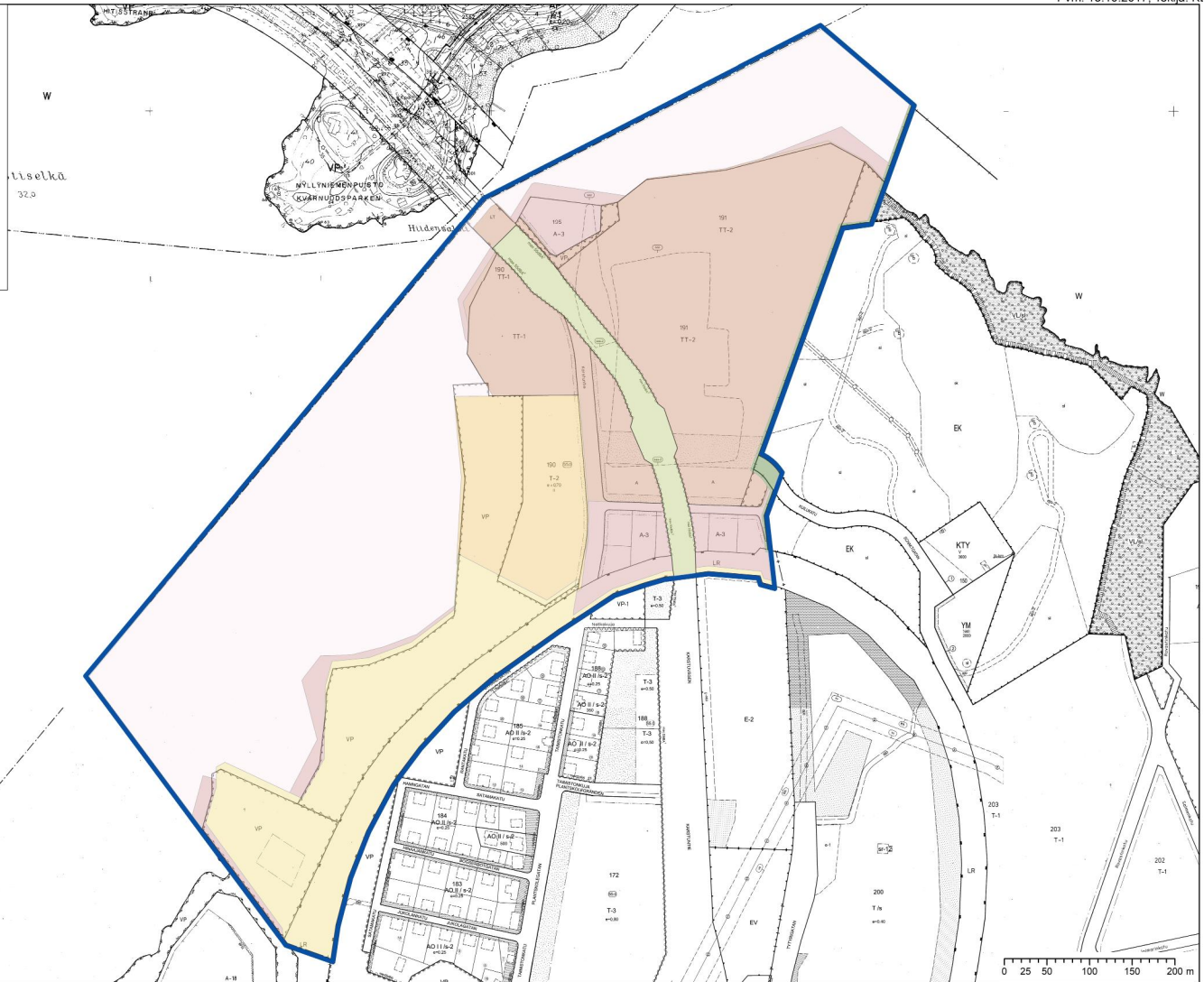
 L52_kaava_raja

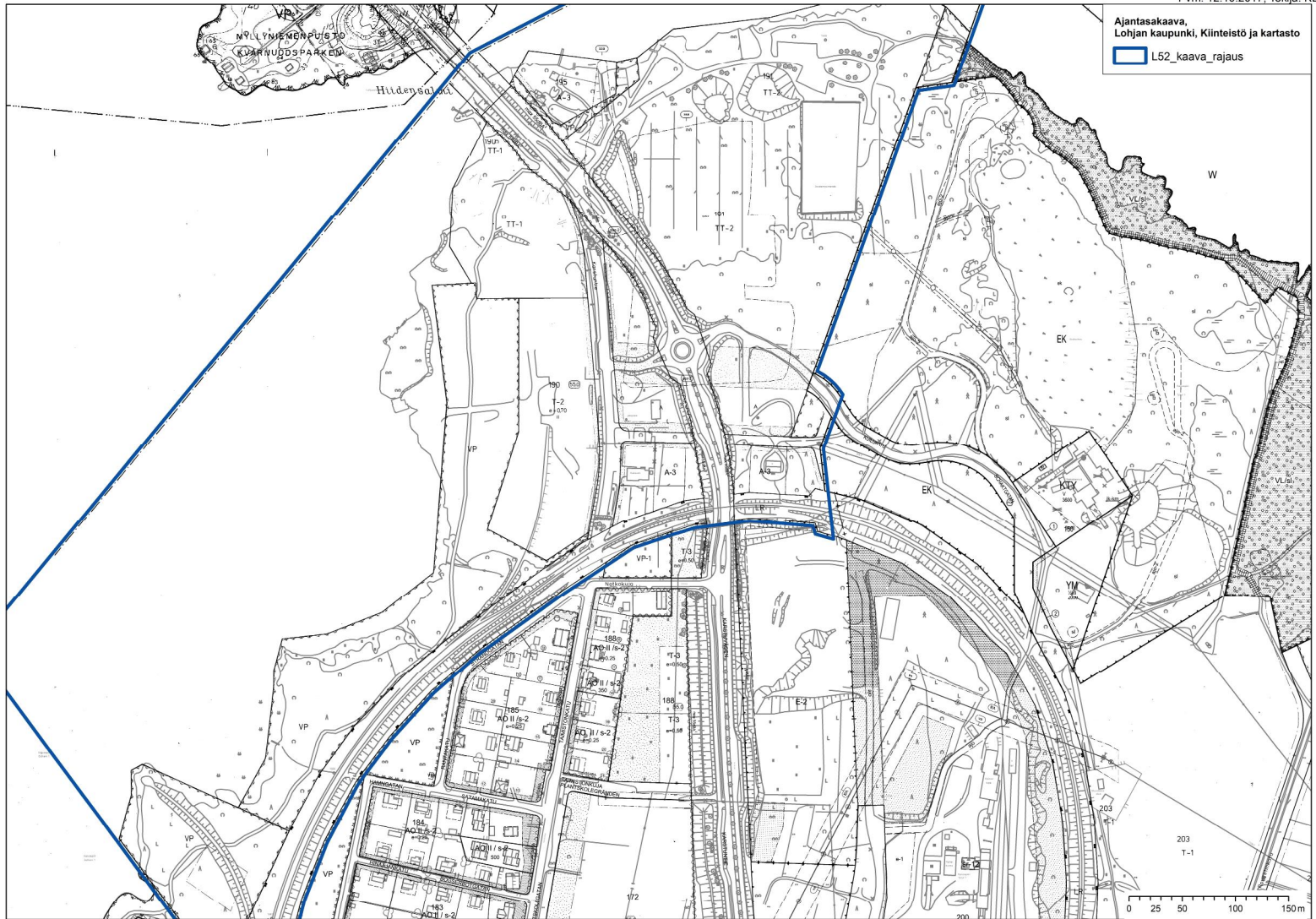

Voimassa olevat kaavat,
Lohjan kaupunki,
Kiinteistö ja kartasto

L52_kaava_raja	L52_kaava_raja
Kaavatunnus Hyväksytty	
	AK0512 --- 13.4.2016
	AK0445 --- 15.8.2007
	AK0200 --- 17.6.1980
	AK0198 --- 28.1.1980
	AK0114 --- 16.11.1963
	AK0018 --- 30.8.1951
	AK0001 --- 30.12.1931

Ajantasakaava,
Lohjan kaupunki, Kiinteistö ja kartasto
L52_kaava_rajau

SELVITYKSET JA INVENTOINNIT

Alueesta ja sen lähiympäristöstä laadittuja selvityksiä, joita tarkennetaan tarvittaessa:

Kilpailuvaihe ja esisuunnittelu

- Lohjan Hiidensalmen alueen yleinen ideakilpailu 22.8.2005- 8.12.2005/ Kilpailuohjelma liitteineen (Lohjan kaupunki 2006)
- Lohjan Hiidensalmen alueen yleinen ideakilpailu 22.8.2005- 8.12.2005/ Arvostelupöytäkirja liitteineen (Lohjan kaupunki 2006)
- Lohjan Hiidensalmen pohjoisosan esisuunnitteluaineisto (Lohjan kaupunki, SERUM arkkitehdit Oy 27.11.2007)

Yleiskaavoitus

- Hiidensalmen osayleiskaavaluonnokset A ja B/ Tytyri-Hiidensalmi osayleiskaava kaa-
valuonnos Vaihtoehdot A ja B 28.4.2004, Arkkitehtitoimisto Jalo Läspä Oy).
- Lohjan taajamaosayleiskaava (Kaupungin valtuusto hyväksynyt 17.9.2013, ei lainvoimainen)

Maaperä ja rakennettavuus

- - Tytyri-Hiidensalmen perustamistapalausunto (Geotek Oy 2005)
- - Lohjanjärven rantojen luonnon perusinventointi (Soili Vuorinen, 1995)

Luonto, maisema

- Koosteraportti Hiidensalmen ympäristötutkimuksista (Envimetria 2005)
- Hiidensalmen kasvistollisesti arvokkaat kohteet ja havaitut uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien esiintymät (Lohjan kaupunki 2005)
- Tytyri-Hiidensalmen maisemarakenne (Lohjan maankäyttö 2005)
- Tytyri-Hiidensalmen maisemakuva (Lohjan maankäyttö 2005)
- Tytyri-Hiidensalmen topografia (Lohjan maankäyttö 2005)
- Lohjan vihreä selkäranka - viher- ja virkistysaluejärjestelmä taajamaosayleiskaavaa varten (Elina Tirkkonen 2007)
- Lohjan rantaraitti – Ideointia keskustaaaman rantojen kehittämiseksi. Anna Levonmaa, Lohjan kaupunki, kaupunkisuunnittelukeskus. 2008.
- Lohjan Hiidensalmen itäosan lepakkolausunto 2015. Teemu Virtanen, Lumotron

Ympäristöhäiriöt

- Maaperän saastuneisuuden tutkimuspistekartat (2005)
- Hiidensalmen saha-alue Nykytilanne 16.2.2010 (kartta/ Ramboll Finland Oy)
- Maaperän massanvaihto (Ramboll Finland Oy, 82115862, Loppuraportti 4.7.2008)
- Lohjan Hiidensalmen puupitoisen materiaalin hyötykäyttöselvitys (Tapio Strandberg Oy 13.2.2012)
- Nordkalk Oy:n louhinnan aiheuttaman tärinän selvitys kaavoitusta varten: Tärinän voimakkuus rakennusten vaurioitumisriskin kannalta/ Hiidensalmi ja Moislonpelto, Lohja (Promethor Oy, Raportti PRTÄR1122- 1, 25.11.2009)
- Nordkalk Oy:n louhinnan aiheuttaman tärinän selvitys kaavoitusta varten: Tärinän voimakkuus asuinviihtyvyyden kannalta/ Hiidensalmi ja Moislonpelto, Lohja (Promethor Oy, Raportti PR-TÄR1122-2, 25.11.2009)
- Nordkalk Oyj Abp Tytyrin kalkkitehdas: Ulkoilman hiukkaspitoisuusmittaukset 1.2.–13.7.2010 (Envimetria Raportti 1898-100201ym 13.9.2010)
- - Lohjan melutilanteen peruskartoitus 2005 (Lohjan ympäristölautakunta, julkaisu 9/05), yhteenveto meluselvityksistä
- - Tytyrin kalkkitehdas, meluselvityksen täydennys (Sito Oy 2.5.2013)

Rakennettu ympäristö. yhdyskuntarakenteen historia:

- Hiidensalmen kulttuurihistoriaa (Torsti Salonen 2005)
- Lohjanjärven rantaosayleiskaavaluonnos: perusselvitykset, tavoitteet (Arkkitehtuuritoimisto Jalo Läspä, 1995)
- Lohjan rakennetun ympäristön inventointiluettelo, joka sisältää myös aiempien inventointiluetteloiden (v. 1989 ja 1992) aineiston. (Lohjan kaupunkisuunnittelukeskus ja Lohjan Museo 31.3.2007)
- Lohjan maankäytön kehityskuva. Kehitys emäpitäjästä kaupunkikeskukseksi (Lohjan kaupunki, Lohjan kunta, 1995)

Liikenne

- Tytyri-Hiidensalmen liikennemeluselvitys (Ramboll Oy 2004)
- Lohjan keskustan liikenneturvallisuussuunnitelma (LVM, Lohjan kaupunki, LT-Konsultit, 2003)
- Lohjan alakoulujen liikenneturvallisuussuunnitelma (Lohjan kaupunki, kaupunkisuunnittelukeskus, Suunnittelukeskus Oy, 16.5.2005)
- Lohjan liikennejärjestelmä ja –turvallisuussuunnitelma (Tiehallinto, Linea-konsultit, Ramboll, kevät 2007) Lohjan taajamaosayleiskaavan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys (Uudenmaan ELY-keskus ja Lohjan kaupunki, Lineakonsultit 2012)
- Hiidensalmi Lohja Liikenneselvitys (Trafix Oy 10/2013) kaavassa esitettävien kaualueiden ja pysäköintiratkaisun määrittämiseksi.